

INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

*Quibus Planetarum motus ob actionem eorum
mutam afficiuntur.*

Auctore LEONARDO EULERO, Matheseos Pro-
fessore, Academiarum Parisiensis, Berolinensis &
Petropolitanae Socio.

Sidera quod tantis cleant se viribus aequis
In motu terrae plurima figura docent.

Hæc Dissertatio merita Præmii duplicatum anno M.DCC.LVI.

Prix de 1756.

A

PRÆFATIO.

PLANETAS non solum ad Solem secundum
inversam distantiarum rationem duplicatam im-
pelli, sed etiam simili ratione se mutuo incitare
ex perturbationibus motuum Saturni & Jovis
manifesto est perspectum. Cum enim Tabulæ
Astronomicæ ita constructi soleant, quasi pla-
netæ ad solum Solem sollicitati secundum regu-
las Keplerianas in ellipsis revolverentur, si
ex iis loca Saturni vel etiam Jovis desiniantur
ea nonnunquam ad plura minuta prima à ve-
ritate aberrare deprehenduntur; neque jam
ullum est dubium, quin isti errores ab actione
mutua, qua hi duo planetæ se invicem impel-
lunt, proficiantur. Reliquorum quidem pla-
netarum motus ac præcipue terræ regibus illis
Keplerianis magis est conformis, ac si quando
errores in eorum motu à Tabulis occurrunt,
incertum plerumque est, utrum illi vel non
recte constructis Tabularum elementis; vel
ipsarum observationum imperfectioni cupiam
porius sint tribuendi, quam ipsi Theoriæ, cui
Tabulæ inquiruntur. Interim tamen jam ipsa

tabularum ratio, qua pro quolibet planeta tam lineæ abſidum quam lineæ nodorum motus peculiaris affignatur, manifeſtum indicabit aberrationis cuiuſdam à Theoria continet: ſi enim planetæ nullam aliam impulſionem præter eam qua ſecundum rationem quadrati diſtantiarum inverſam ad ſolem urgentur, ſuſtinerent, non ſolum circa ſolem tanquam focum perfectas deſcriberent ellipſes, ſed etiam perpetuo in eodem plano ferrentur, axelſque iſtarum ellipſium omnino fixi manerent; neque idcirco lineæ abſidum neque lineæ nodorum ulli obnoxia foret mutationi, ſaltem reſpectu Stellarum fixarum. Ad hanc quoque normam computatæ ſunt à ſtretio Tabulæ Carolinæ, in quibus tam apheliis quam nodis ſingulorum Planetarum in coelo ſidero loca fixa aſſignantur; at vero inſignis harum tabularum à veritate diſſenſus nox luculenter monſtravit, huic hypotheſi locum concedi non poſſe. Cum igitur certum ſit tam aphelium quam lineæ nodorum cuiuſque planetæ motu peculiari per cœlum proferri, atque etiam reſpectu Stellarum fixarum continuo mutari; minime amplius dubitare licet, quin præter eam vim conſtantem, qua ſinguli planetæ ad ſolem pelluntur, aliæ quoque vires in eos effectum quempiam exerant. Quemadmodum enim in Saturno & Jove præter alias perturbationes ab eorum ac-

tione mutua utriuſque lineæ abſidum & nodorum certus imprimi motus eſt inventus obſervationibus ſatis conſentaneus, ita multo minus dubitare poterimus, quin ſimilis variatio in apheliis & nodis reliquorum quoque planetarum ab eorum actione mutua proſciſcatur, etiamſi in cæteris motus horum planetarum elementis nulla alteratio perciperetur. Sunt autem effectus talium virium in loca apheliorum & nodorum ita comparati, ut etiamſi ſint minimi, tamen cum tempore continuo creſcant, & poſt ſatis longum intervallum ſenſibiles evadant dum reliquæ perturbationes indiſtinctæ ſunt periodicæ, & poſt certas revolutiones iterum penitus in nihilum redigantur, unde ſit ut ſi ſint minimæ, percipi omnino non poſſint. Interim tamen Theoria motus telluris, cuius elementa per obſervationes Solis multo accuratius deſcribere licet quam reliquorum planetarum, haud obſcura talium minimarum perturbationum ſigna exhibet, dum excentricitas ejus orbitæ prouti alia atque alia tempeſtate per obſervationes inveſtigatur, modo aliquantum major modo minor deprehenditur, quæ inconſtantia ad integrum minutum aſſurgere videtur. Quibus perpenſis palam omnino eſt non ſolum motum Saturni ac Jovis, ſed etiam reliquorum planetarum ab aliis viribus præter eam qua lege conſtantis ad Solem

pelluntur, perturbari, earumque adeo effectum ab Astronomis manifesto esse observatum. Quamvis enim Astronomorum Princeps Halleyus Mercurii motum ab hujusmodi perturbationibus proflus immunem sit arbitratus, propterea quod ob summam solis vicinitatem reliquorum planetarum vires præ vi Solis quasi evanescere crediderit, qua sententia fretus in tabulis suis etiam neque Aphelio Mercurii neque ejus lineæ nodorum motum ullum respectu stellarum fixarum adscripsit: tamen ex postremo potissimum transitu hujus planetæ per solem Astronomi didicerunt Halleyi Tabulas insigni emendatione ex hac parte indigere, idum aphelio Mercurii motum annum quasi 55", ejusque nodo 45" ratione æquinoxii tribui debere est compertum; ex quo manifestum est etiam Mercurium actiones reliquorum planetarum sentire ob easque certis perturbacionibus esse obnoxium.

Cum igitur extra dubium sit positum planetas in se invicem attrahendo agere, discernendum est quamnam rationem eorum vires respectu ad distantias habito sequantur. Ac præterquam quod constantia naturæ eandem legem quadratis distantiarum reciproce proportionalem, quam in Sole stabilitam cernimus, existere videtur, Theoria Lunæ atque Satellitum Jovis & Saturni hanc suspicionem plenissime

confirmat, ita ut amplius dubitare non liceat, quin Jupiter Saturnusque suos Satellites, & Terra Lunam ad se alliciant viribus quadratis distantiarum reciproce proportionalibus; & quamquam motus Apogei Lunæ aberrationem tantillam ab hac lege innuere esset visus, tamen à celeberrimo CIAIRAUT primum pulcherrimus consensus est evictus, ita ut jam audacter asseverare queamus non solum Solem sed etiam cunctos planetas vi attractrice esse prædictos, qua omnia corpora ad maximas etiam distantias remota ad se præcise secundum illam constantem legem attrahant. Quin etiam pari fere fiducia pronunciare licet, singulorum planetarum vires, quas ad distantias æquales exerunt, ipsorum massis esse proportionales, id quod communis centri gravitatis status postulare videtur: de cætero massam seu quantitatem materiæ, quam quisque planeta continet, aliunde nobis cognoscere non datur; nihilque impedit, quo minus id, cui vis absoluta cujusque planetæ revera est proportionalis, nomine massæ ejus designemus; hinc saltem nullus certe error est perimelendus. Terra igitur perinde ac reliqui planetæ omnes non solum versus Solem, sed etiam versus singulos reliquos planetas viribus legi isti sacræ conformibus sollicitatur, à quibus sine dubio præter promotionem illam apheliorum & nodorum

aliæ vehementer exiguæ perturbationes efficiuntur, quarum inventio in Astronomia sine dubio maximi est momenti.

Hinc nascitur quæstio latissime patens Mechanicam referenda, qua determinatio motus plurimum corporum, quæ se mutuo attrahant in ratione reciproca duplicata distantiarum, requiritur; cujus solutio eo ardentius est expetenda, quod omnia incrementa Astronomiæ, quæ adhuc desiderantur, ex ea derivanda videantur. Verum enodatio hujus quæstionis tot tantisque difficultatibus est involuta, ut si in genere spectetur, vires ingenii humani longe superare videatur; etsi enim casus duorum corporum facilem habeat solutionem, tamen statim ac tria assumuntur, nulla adhuc inventa sunt artificia, quorum ope ad motus determinationem pervenire licuerit, unde multo minus pro casu plurimum corporum quicquam sperare possumus. Interim tamen cum perturbationes, quas planetæ sibi mutuo inferunt, sint perquam exiguæ, neque eæ, quæ ab actione unius oriuntur, à reliquis affici sunt censendæ; hinc non contemnendum subsidium, impetramus aliquid saltem in hoc arduo negotio præstandi, dum effectus singulorum planetarum seorsim investigare licebit, & quoniam sunt minimi, consuetis calculi approximationibus, quarum in hujusmodi quæstionibus uberissimus

uberissimus solet esse usus, totum negotium confici debet. In hunc etiam modum ILLUSTRIS ACADEMIA REGIA PARISIENSIS istam quæstionem tractandam judicavit, cujus præceptis ut pro viribus satisfaciã, operam dabo, ut primo hoc abstrusissimum argumentum ex primis Mechanicæ fontibus dilucide evolvam; atque ad æquationes analyticas perducam: tum vero quibusnam modis ex iis aliquid per approximationes concludi queat, accuratius investigabo. Denique præcepta quæ elicuero, ad perturbationes motus terræ accommodabo, examinaturus, quantum singula hujus motus elementa ab actione reliquorum planetarum continuo immutentur, quod infinitum sequentibus sectionibus absolvere conabor.

INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

*Quibus Planetarum motus ob actionem eorum
mutam afficiuntur.*

SECTIO PRIMA.

*Generalis investigatio motus corporis à viribus quibus-
cunque impulsif.*

SUMMARIUM pro lubitu cum planum, ad quod motus corporis referatur, quodque plano tabulae representari concipiatur, tum vero in hoc plano linea recta fixa CA , atque in hac ipsa punctum fixum C , ubi quasi motus spectator sit constitutus. Jam ad quodvis tempus, ubicunque corpus motum versetur veluti in R , de ejus loco R in illud planum demittatur perpendicularum RQ , ita ut punctum Q ejus locum ad hoc planum relaxatum exhibeat, deinde etiam ex puncto fixo C ad ambo loca

FIG. I.

B ij

R & Q ducantur rectæ CR & CQ . Quo facto perspicuum est, si ad quodvis tempus assignare valeamus eum angulos ACQ & QCR , tum magnitudinem sive rectæ CQ sive CR , locum corporis R perfecte fore cognitum, indeque verum motum innotescere; ita ut plena motus cognitio determinatione horum trium elementorum contineatur.

§. II. Hoc autem potissimum modo investigationem motus inflexivo, cum quod videtur maxime naturalis, tum vero precipue quod ad consuetudinem Astronomorum, qua motus corporum celestium considerare solent, imprimis est accommodatus. Namque si planum fixum tanquam planum eclipticæ spectemus, rectamque CA tanquam rectam ad ejus quospiam punctum fixum directam, corpore moto in R existente, angulus ACQ ejus longitudinem, angulus vero QCR ejus latitudinem referet; & quemadmodum recta CR ejus distantiam veram à puncto C denotat, ita recta CQ distantiam ejus curratam designabit, quarum alteram tantum in calculum introduxisse sufficet. Vocemus igitur pro quovis tempore proposito,

- I. Longitudinem corporis seu angulum $ACQ = \phi$.
- II. Latitudinem ejus seu angulum $QCR \dots = \psi$.
- III. Distantiam curratam seu rectam $CQ \dots = x$.

§. III. Cognitis vero his tribus elementis, omnia, quæ ad motus notitiam pertinent, desiniri poterunt. Primo enim ex distantia currata $CQ = x$ & latitudine $QCR = \psi$ habetur distantia vera $CR = \psi$ seu $CR = \frac{x}{\cos \psi}$ postulo sinu toto constanter = 1. Tum vero

ipsa distantia corporis à plano erit $Q-R = x \text{ tang. } \phi$. Deinde si à puncto Q ad rectam fixam CA ducatur normalis QP , ex distantia currata $CQ = x$ & longitu-

dine $ACQ = \phi$, elicitor $CP = x \cos. \phi$ & $PQ = x \sin. \phi$; arque hoc modo pro loco puncti R , uti in Geometria fieri solet, ternas obtinemus coordinatas inter se reclangulas CP , PQ & QR . A quibus cum etiam investigatio mechanica incipiat, has lines tantisper peculiaribus signis indicemus, quoad calculum ad illa primaria elementa perducere licebit. Sic igitur $CP = x \cos. \phi = p$; $PQ = x \sin. \phi = q$ & $QR = x \text{ tang. } \psi = r$; sicque habebimus $x = \sqrt{(pp + qq)}$; $\cos. \phi =$

$$\frac{p}{\sqrt{(pp + qq)}}; \sin. \phi = \frac{q}{\sqrt{(pp + qq)}} \text{ \& tang. } \psi = \frac{r}{\sqrt{(pp + qq)}}$$

§. IV. Hac autem motus elementa ex sollicitatione virium quarum actioni corpus fuerit subiectum, secundum præcepta mechanica determinari oportet. A quibuscunque autem viribus corpus impellatur, eas semper per notam resolutionem ad ternas directiones determinatas revocare licet. Concipiamus igitur corpus à tribus viribus sollicitari, quarum prima urgeat secundum directionem RQ ad planum fixum normalem, binariam autem reliquarum directiones sine ipsi plano parallelæ; altera quidem habeat directionem distantiæ currate QC parallelam, altera vero huic normali, cui in plano fixo parallelæ sit recta QN ad CQ normalis. Iffas vires statim acceleratrices, sive jam ad corporis massam applicatas, easque denotemus:

- I. Viam acceleratricem secundum $QC = V$.
- II. Viam acceleratricem secundum $QN = T$.
- III. Viam acceleratricem secundum $RQ = R$.

Ita, ut, quomodo per has vires terra illa elementa ϕ , ψ & x determinentur, sit investigandum.

§. V. Cum autem regular mechanice ad ternas coördinatas normales, quarum directiones perpetuo maneat fixæ accommodatæ esse soleant, harum autem virium terra tantum RQ cum una coordinatarum conveniat, dum

diarum reliquarum directiones QC & QN maxime sunt variabiles, & has ad directiones fixas revocari convenit. Dabit igitur vis V resoluta:

$$\text{Secundum directionem } PC = V \cos. \phi$$

$$\& \text{ secundum } QP \text{ vim} = V \sin. \phi;$$

vis vero T simili modo resoluta:

$$\text{Secundum directionem } PC = -T \sin \phi$$

$$\& \text{ secundum } QP \text{ vim} = T \cos. \phi.$$

Hinc itaque pro directionibus nostrarum terrarum coordinatarum PC , QP , & RQ obtinebimus tres vires acceleratrices sequentes quæ sunt:

I. Vis acceleratrix secundum $PC = V \cos. \phi - T \sin. \phi$

II. Vis acceleratrix secundum $QP = V \sin. \phi + T \cos. \phi$

III. Vis acceleratrix secundum $RQ = R.$

§. VI. Quoniam actio harum terrarum virium ad diminutionem coordinatarum respondendum tendit, accelerationes quæ corpori inde secundum easdem coordinatas inducuntur negativæ sunt concipiendæ. Cum igitur posito temporis elemento $= dt$, sint corporis celeritates secundum has coordinatas $\frac{dx}{dt}$; $\frac{dy}{dt}$ & $\frac{dz}{dt}$; si elementum temporis dt pro constanti assumamus, erunt ipsæ accelerationes secundum istas directiones $\frac{d^2x}{dt^2}$; $\frac{d^2y}{dt^2}$; & $\frac{d^2z}{dt^2}$, quæ viribus illis acceleratricibus negative sumtis debent esse proportionales. Proportionalitate ergo, uti fieri solet, stabilita obtinebimus ternas sequentes æquationes.

$$\text{I. } ddp = -\frac{1}{2} dt^2 (V \cos. \phi - T \sin. \phi)$$

$$\text{II. } d dq = -\frac{1}{2} dt^2 (V \sin. \phi + T \cos. \phi)$$

$$\text{III. } d d r = -\frac{1}{2} R dt^2$$

quarum æquationum resolutione tota motus determinatio continetur.

§. VII. Jam iterum ambas vires V & T commode à se invicem separare licet, ut patet quid utraque seorsim præter. Nam I $\times \cos. \phi + \text{II} \times \sin. \phi$ dat

$$d dp \cos. \phi + d dq \sin. \phi = -\frac{1}{2} V dt^2$$

Deinde II $\times \cos. \phi - \text{I} \times \sin. \phi$ præbet hanc æquationem

$$d dq \cos. \phi - d dp \sin. \phi = -\frac{1}{2} T dt^2.$$

at ex tertia vi R nascitur æquatio $d dr = -\frac{1}{2} R dt^2$. Nunc igitur recordandum est nos supra posuisse

$$p = \cos. \phi; q = \sin. \phi \quad \& \quad r = x \text{ tang. } \psi$$

unde loco quantitarum subsidiarum p , q , r , elementa nostra principalia ϕ , ψ & x in calculum introduci poterunt. Tres autem emergent æquationes, quæ propterea his tribus elementis definiendis sufficient: atque ita tota investigatio à principiis mechanicis ad Analysin puram traducetur.

§. VIII. Cum sit $p = x \cos. \phi$ & $q = x \sin. \phi$ erit differentiantio;

$$dp = dx \cos. \phi - x d \phi \sin. \phi \quad \& \quad dq = dx \sin. \phi + x d \phi \cos. \phi$$

denuoque differentiantio

$$ddp = dx dx \cos. \phi - 2 dx d \phi \sin. \phi - x d d \phi \cos. \phi - x d dx \sin. \phi$$

$$ddq = dx dx \sin. \phi + 2 dx d \phi \cos. \phi - x d d \phi \sin. \phi + x d dx \cos. \phi$$

unde per combinationem elicitur

$$ddp \cos. \phi + d dq \sin. \phi = d dx - x d \phi^2$$

$$\& \quad d dq \cos. \phi - d dp \sin. \phi = 2 dx d \phi + x d d \phi.$$

Valorem autem ipsius $r = x \text{ tang. } \psi$ nulla adhibita evolutione tanquam retineamus, donec compererimus, quomodo aptissime eum tractari conveniat. Hoc itaque pacto totum negotium ad resolutionem trium sequentium æquationum erit perductum:

$$\text{I. } d dx - x d \phi^2 = -\frac{1}{2} V dt^2$$

$$\text{II. } 2 dx d \phi + x d d \phi = -\frac{1}{2} T dt^2$$

$$\text{III. } d d. x \text{ tang. } \psi = -\frac{1}{2} R dt^2.$$

§. IX. Cum hæ æquationes sint differentiales secundi gradus, temporis differentiali dt sumto constante, primum discernendum est, quamnam proportionem differentialia prima $d\phi$, $d\psi$ & dx cum inter se tum ad temporis differentiale dt teneant, quod est sine introductione formularum integralium fieri nequit, quamdiu vires sollicitantes V , T & R in genere consideramus, tamen earum proportionem quædam minus perturbare sicut censenda. Quin etiam in negotio quod suscipimus, ipsæ vires V , T & R quantitates incognitas, ϕ , ψ & x cum tempore t implicare reperientur, quominus earum separatio perfecta expediri poterit. Pro initio igitur contenti esse debebimus, formulas nostras à contemplatione differentialium secundorum liberasse, & quocumque modo relationem differentialium primorum determinasse, ut deinceps, approximationum artificio in subsidium vocato, ipsarum quantitarum finitarum relationem inde colligere valeamus.

§. X. Tertiam quidem æquationem $d\phi$, x lang, $\psi = -\frac{1}{2}Rdt^2$ tanisper seponamus, postmodum investigaturi, quo modo ejus ratio convenientissime haberi queat; ambas igitur priores, quæ sunt:

$$I. ddx - x d\phi^2 = -\frac{1}{2}V dt^2 \quad \&$$

$$II. 2 dx d\phi + x d d\phi = -\frac{1}{2}T dt^2$$

accuratius perpendamus, ut inde relationem differentialium primorum dx , $d\phi$ & dt eliciamus. Ac primo quidem prius membrum secundæ æquationis si per x multiplicetur, redditur integrale, proditque

$$d(x x d\phi) = -\frac{1}{2} \int T x dt^2$$

$$\text{seu } x x d\phi = \frac{1}{2} dt (C - \int T x dt)$$

unde si vis T secundum directionem QN trahens evanescat, oritur æquabilis arcuum descriptio. Hinc autem patet eandem illam æquationem integrabilem reddi si multiplicetur non solum per x , sed etiam insuper per functionem

functionem quamcumque ipsius $x x d\phi$; Multiplicetur ergo per $x d\phi$; critique integrale:

$$\frac{1}{2} x^4 d\phi^2 = -\frac{1}{2} dt^2 \int T x^3 d\phi;$$

$$\text{seu } x^4 d\phi^2 = dt^2 (A - \int T x^3 d\phi);$$

unde invenitur

$$dt^2 = \frac{x^4 d\phi^2}{A - \int T x^3 d\phi} \quad \& \quad dt = \frac{x x d\phi}{\sqrt{A - \int T x^3 d\phi}};$$

§. XI. Cum igitur sit $x d\phi^2 = \frac{dt^2}{x^2} (A - \int T x^3 d\phi)$; hoc valore in prima æquatione substituto habebimus:

$$d dx = dt^2 \left(\frac{A}{x^2} - \frac{1}{x^3} \int T x^3 d\phi - \frac{1}{2} V \right);$$

quæ per $2 dx$ multiplicata & integra præbet:

$$dx^2 = dt^2 \left(B - \frac{A}{x} - 2 \int \frac{dx}{x^2} \int T x^3 d\phi - \int V dx \right). \text{ At est}$$

$$- 2 \int \frac{dx}{x^2} \int T x^3 d\phi = \frac{1}{x} \int T x^3 d\phi - \int T x d\phi$$

quo valore introducto erit:

$$dx^2 = dt^2 \left(B - \frac{A}{x} + \frac{1}{x} \int T x^3 d\phi - \int T x d\phi - \int V dx \right), \text{ vel}$$

$$x^2 dx^2 = dt^2 (B x x - A + \int T x^3 d\phi - x x \int T x d\phi + V dx);$$

unde nascimur

$$dt = \frac{dx}{\sqrt{B x x - A + \int T x^3 d\phi - x x \int T x d\phi + V dx}} \quad \&$$

$$d\phi = \frac{dx}{x \sqrt{B x x - A + \int T x^3 d\phi - x x \int T x d\phi + V dx}};$$

§. XII. Ambiguitas signorum, quam motus natura involvit, ita ab arbitrio nostro pendet, ut positivum valeat, si motum ab eo loco, ubi corpus puncto fuit proximum, desinare velimus, negativum vero si à distantia maxima discesserit. Quoniam igitur in Astronomia usus est, motuum corporum à maxima distantia computare, valeat signum negativum, ut habeamus has duas æquationes:

$$dt = \frac{-x dx}{\sqrt{B x x - A + \int T x^3 d\phi - x x \int T x d\phi + V dx}}$$

$$d\phi = \frac{x \sqrt{B x x - A + \int T x^3 d\phi - x x \int T x d\phi + V dx}}{-dx \sqrt{A - \int T x^3 d\phi}}$$

C

Prix de 1756.

cujus posterioris loco & hæc primum inventa $d\phi = \frac{dt}{x} \sqrt{A - \int T x^i d\phi}$ usurpari potest. Sunt autem A & B quantitates constantes, per duplicem integrationem inventæ, quæ deinceps ad quemvis casum oblatae accommodari debent.

§. XIII. Quando vis normalis T evanescit, alteraque vis V ad C tendens per solam distantiam x determinatur, utraque æquatio habebit variables separatas, ita ut non solum differentialium dt & $d\phi$ ratio ad dx absolvere possit assignari, sed etiam per integrationem ipsæ quantitates finitæ t & ϕ per distantiam x definiiri: hocque ergo casu problematis solutio perfecta poterit exhiberi. Neque vero in genere hæc formulæ magis ad usum accommodari posse videntur. Sed contentos nos esse oportet, hoc pacto rationem differentialium dt , $d\phi$ & dx elicuisse. Quamvis enim adsint formulæ integrales $\int T x d\phi$, $\int T x^i d\phi$, & $\int V dx$ hæc ipsam rationem involventes, eæ tamen negotium approximationis non multum turbant, dummodo earum valores sint perquam exigui, propterea quod tunc sufficit rationes differentialem prope veras nosse. Verum ipsam approximationis negotium alias requirit considerationes, antequam cum successu suscipi queat, quas deinceps evolvemus.

§. XIV. Perductis igitur binis prioribus æquationibus differentio-differentialibus ad formulas simpliciter differentiales, quæ ad usum maxime videntur accommodatæ, tertiam quoque æquationem $d dt = -\frac{1}{x} R dt^2$ instituto convenientius transformare conemur. Quæ cum latitudinis ψ determinationem ob $r = x \text{ tang. } \psi$ contineat commodissime ea instituetur, si more apud Astronomis recepto lineam nodorum cum inclinatione orbis ad planum assumptum in calculum introducamus. Hunc in finem consideretur quovis momento planum, quod puncto fixo C & spatio à corpore jam percurrente

determinetur. Quodque pro isto saltem momento planum orbis appellare liceat. Sit igitur dum corpus versatur in R recta $C\Omega$ intersectio plani orbis & plani assumpti, quæ linea nodorum vocari solet, atque ad latitudinem ψ commodius investigandam ponamus:

I. Longitudinem lineæ nodorum seu angulum $AC\Omega = \pi$,
II. Inclinationem plani orbis ad planum assumptum $= G$,
quæ duo nova elementa tanquam utcumque variabilia contemplos.

§. XV. Ad inclinationem autem definiendam ex punctis R & Q ad lineam nodorum $C\Omega$ ducantur normales RS & QS , quarum inclinatio seu angulus QSR inclinationem metietur, ita ut sit $QSR = G$. Deinde ob angulum $\Omega C Q = \phi - \pi$ & $C Q = x$, erit $QS = x \sin. (\phi - \pi)$; unde fit $QR = x \sin. (\phi - \pi) \text{ tang. } G$. Cum igitur habeamus $QR = r = x \text{ tang. } \psi$, erit:

$$\text{tang. } \psi = \sin. (\phi - \pi) \text{ tang. } G;$$

si que ex elementis ϕ , π & G , latitudo quæstia ψ reperiretur. Quoniam autem loco latitudinis ψ duo nova elementa π & G æque ad locum corporis sequentem pertineant; unde differentiale ipsius ψ seu $\text{tang. } \psi$ idem prodire debet si ve elementa ambo π & G sumantur constantia, si ve ambo variabilia, ex qua proprietate relatio inter π & G innosceret, quæ locum quartæ æquationis sustinebit, si quidem jam quatuor elementa x , ϕ , π & G in calculo habemus.

§. XVI. Cum igitur positus π & G constantibus sit $d. \text{tang. } \psi = d\phi \text{ cof. } (\phi - \pi) \text{ tang. } G$,
iisdem autem tanquam variables tractatis prodeat $d. \text{tang. } \psi = (d\phi - d\pi) \text{ cof. } (\phi - \pi) \text{ tang. } G + \sin. (\phi - \pi) d. \text{tang. } G$;
his valoribus inter se æquatis obtinebimus

C ij

$$d. l. \text{ tang. } G = \frac{d \pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{ tang. } G,$$

$$\text{feu } \frac{d. \text{ tang. } G}{\text{tang. } G} = \frac{d \pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)}.$$

Sufficit igitur longitudinem nodi π ejusque variationem determinavisse, indeque facile inclinatio orbitae G definitur: est enim $\frac{d. \text{ tang. } G}{\text{tang. } G}$ differentiale logarithmi ipsius G , quod si ita indicemus $d. l. \text{ tang. } G$, erit

$$d. l. \text{ tang. } G = \frac{d \pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} = d \pi \cot. (\varphi - \pi).$$

Pater igitur nisi linea nodorum sit fixa ideoque $d \pi = 0$, inclinationem orbitae continuis variationibus esse obnoxiam, quarum autem alterae ex alteris facile definitur: tertium.

§. XVIII. Propositum autem est invenire $d d r$, cujus valor ob $r = x \text{ tang. } \psi$ est: $d d x \text{ tang. } \psi + 2 d x d. \text{ tang. } \psi + x d d. \text{ tang. } \psi = -\frac{1}{2} R d t^2$. Verum invenimus:

$$\text{tang. } \psi = \sin. (\varphi - \pi) \text{ tang. } G, \text{ atque}$$

$$d. \text{ tang. } \psi = d \varphi \cos. (\varphi - \pi) \text{ tang. } G; \text{ unde ob}$$

$$d. \text{ tang. } G = \frac{d \pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{ tang. } G, \text{ erit porro differen-$$

tando

$$d d. \text{ tang. } \psi = d d \varphi \cos. (\varphi - \pi) \text{ tang. } G - d \varphi (d \varphi - d \pi)$$

$$\sin. (\varphi - \pi) \text{ tang. } G + \frac{d \varphi d \pi \cos. (\varphi - \pi)^2}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{ tang. } G,$$

$$\text{sive } d d. \text{ tang. } \psi = d d \varphi (\cos. (\varphi - \pi) - d \varphi^2 \sin. (\varphi - \pi)) + \frac{d \varphi d \pi}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{ tang. } G.$$

Quibus valoribus substituitur tertia aequatio inducet hanc formam

$$\left\{ \begin{array}{l} + d d x \sin. (\varphi - \pi) + 2 d x d \varphi \cos. (\varphi - \pi) \\ + x d d \varphi \cos. (\varphi - \pi) - x d \varphi^2 \sin. (\varphi - \pi) + \frac{x^2 d \varphi d \pi}{\sin. (\varphi - \pi)} \end{array} \right\} \text{tang. } G = -\frac{1}{2} R d t^2$$

At ex binis prioribus aequationibus erit: $d d x = x d \varphi = -\frac{1}{2} V d t^2$ & $2 d x d \varphi + x d d \varphi = -\frac{1}{2} T d t^2$; sique fiet:

$$\left(-\frac{1}{2} V d t \sin. (\varphi - \pi) - \frac{1}{2} T d t \cos. (\varphi - \pi) + \frac{x d \varphi d \pi}{\sin. (\varphi - \pi)} \right) \text{tang. } G = -\frac{1}{2} R d t^2; \text{ seu}$$

$$\frac{x d \varphi d \pi}{\sin. (\varphi - \pi)} = \frac{1}{2} d t^2 \left(V \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

§. XVIII. Ex viribus igitur sollicitantibus V , T & R quaterna nostra elementa x , φ , π & G ad quodvis tempus t per sequentes quateras aequationes differentiales primi gradus determinantur.

$$I. d t = \frac{V (B x x - A + \int T x^3 d \varphi - x x (T x d \varphi + V d x))}{-x d x}$$

$$II. d \varphi = \frac{d t}{x x} V (A - \int T x^3 d \varphi).$$

$$III. d \pi = \frac{d t^2 \sin. (\varphi - \pi)}{2 x d \varphi} \left(V \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

$$IV. d. l. \text{ tang. } G = \frac{d \pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)}, \text{ seu } d. l. \text{ tang. } G =$$

$$\frac{d t^2 \cos. (\varphi - \pi)}{2 x d \varphi} \left(V \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

quae aequationes in genere vix tractabiliores reddi posse videntur, nisi certa quaedam virium sollicitantium relatio accedat.

S E C T I O II.

Reductio harum formularum ad casum quo corpus imprimis ad punctum fixum urgetur vi in quadratis distantiarum reciproce proportionali, cuius respectu reliquae vires sunt valde parvae.

§. XIX. QUONIAM nobis est propositum in perturbationis motus planetarum quatenus ab eorum actione mutua oriuntur inquirere, tantum jam pro certo assumelicet, eorum motum, proxime saltem, regulis Keplerianis esse conformem ac perturbaciones quas desiniri oportet, vehementer esse exiguas. Moderatio igitur praecipua motus eorum efficitur à vi quadam ad punctum fixum secundum rationem reciprocam duplicatam distantiarum tendente, praeter quae reliquae vires quasi evanescant. Diserte enim fateri cogor, nisi huiusmodi vis inter reliquas vires sollicitantes longe eminent, nullo plane modo me perspicere, qua ratione ad aliqualem saltem motus cognitionem peringere nobis liceat. Minime autem casui tribuendum videtur, quod huiusmodi motus, quorum investigatio vires nostras penitus superaret, etiam si aequae facile existere possint, in mundo non deprehendantur.

§. XX. Sit igitur C id punctum, ad quod vis illa principalis quadratis distantiarum reciproce proportionalis dirigatur, si quidem haec punctum ab arbitrio nostro pendebat. Neque tanten hanc vim quadrato distantiae verae R C reciproce proportionalen statuantur quoniam eius reductio ad nostras formulas denovo

laticitudinem involveret. Sed quoniam planum fixum semper ita assumere licet, ut corpus ab eo non nisi quam minimè recedat, angulusque ψ perpetuus sit valde exiguus, casum ita stabiliamus, ut vis V secundum directionem QC sollicitans habeat partem eximiam quadrato distantiae $QC = x$ reciproce proportionalen, cuius respectu tam reliqua pars quam binæ reliquae vires T & R pro minimis haberi queant. Statuantur igitur $V = \frac{H}{x} + S$ ita ut vires S , T & R praeter vi $\frac{H}{x}$ quasi evanescant.

§. XXI. Posito autem $V = \frac{H}{x} + S$ erit $\int V dx = -\frac{H}{x} + \int S dx$ & $x \int V dx = -\int H dx + x \int S dx$, quo valore in nostris formulis surrogato habebimus,

$$I. dt = \frac{-x dx}{\sqrt{Bxx + Hx - A + \int T x^3 d\phi - xx(\int T x d\phi + \int S dx)}}.$$

$$II. d\phi = \frac{dt}{x} \sqrt{(A - \int T x^3 d\phi)}, \text{ seu } d\phi = \frac{-dx(A - \int T x^3 d\phi)}{x\sqrt{Bxx + Hx - A + \int T x^3 d\phi - xx(\int T x d\phi + \int S dx)}}.$$

$$III. d\pi = \frac{dt \sin(\phi - \pi)}{2x d\phi} \times$$

$$\left(\int \int \sin(\phi - \pi) + S \sin(\phi - \pi) + T \cos(\phi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

$$IV. d.l. \text{ tang. } G = \frac{dx \cos(\phi - \pi)}{\sin(\phi - \pi)}, \text{ seu } d.l. \text{ tang. } G = \frac{dx \cos(\phi - \pi)}{2x d\phi} \times$$

$$\left(\frac{H}{x} \sin(\phi - \pi) + S \sin(\phi - \pi) + T \cos(\phi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

Unde latitudo ψ ita determinatur ut sit $\text{tang. } \psi = \sin(\phi - \pi) \text{ tang. } G$. Haeque aequationes, quatenus termini literas S , T & R involventes sunt minimi, ad institutum nostrum propius accommodari oportet.

§. XXII. Quo rationem paritatis virium T & S facilius in calculum intrudere queamus, contemplantur.

primum casum, quo illæ vires penitus evanescent; & utraque priores æquationes sequentem inducunt formam:

$$I. d t = \frac{-x dx}{v(Bxx + ffx - A)} \&$$

$$II. d \phi = \frac{d t v A}{x} = \frac{-dx v A}{x v(Bxx + ffx - A)^2}$$

quarum evolutio ita est in promptu, ut introducendo quodam angulo v , qui anomalia vera vocari solet, si ponatur $x = \frac{b}{1 - k \cos v}$, constantes illæ A & B per has novas b & k ita defini queant, ut formula irrationalis $v(Bxx + ffx - A)$ evanescat sive angulus v sit $= 0$ sive duobus rectis æqualis. Atque hinc oritur novissima motus elliptici ratio, pro quo littera b denotat semiparametrum elliptici & k ejus excentricitatem, seu focorum distantiam per axem transversum divisam. Accedentibus autem viribus minimis T & S motus aliquantillum ab hac lege discrepabit.

§. XXXIII. Discrimen scilicet in hoc consistet, quod jam quantitates b & k non amplius futuræ sunt constantes, sed variabilitatem à viribus T & S oriundam implicent. Quamobrem ponamus $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$, si que ut ante v ejusmodi angulus, quo sive evanescente sive ad 180° incremente, distantia x fiat sive maxima sive minima: seu quod eodem redit ut fiat $dx = 0$, si sit $\sin v = 0$. Cum igitur sit: $dx = -\frac{d v}{v} x \sqrt{Bxx + ffx - A + \int T x^3 d\phi - x x (\int T x d\phi + \int S dx)}$ formula irrationalis, posito $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$, factorem $\sin v$ involvere seu hujusmodi formam $W \sin v$ habere debet: quod ut eveniat ipsæ quantitates variabiles p & q debito modo defini conveniet. At posito præterquam in

in formulis integralibus $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$ habebimus: $dx = -\frac{d v}{v} x \sqrt{Bpp + \int p(-q \cos v) - A(1 - q \cos v)^2 + \int T x^3 d\phi - p p (\int T x d\phi + \int S dx)}$.

§. XXXIV. Evolvamus hanc formulam secundum $\cos v$ hoc modo:

$$dx = -\frac{d v}{p} \sqrt{\begin{cases} Bpp + \int p(-A + \int T x^3 d\phi - p p (\int T x d\phi + \int S dx)) \\ - \int p q \cos v + 2 A q \cos v - 2 q \cos v \cdot \int T x^3 d\phi \\ - A q q \cos v^2 + q q \cos v^2 \int T x^3 d\phi \end{cases}}$$

jam ut in signo radicali $\sin v^2$ seu $1 - \cos v^2$ involvatur, reddamus terminos ipsam $\cos v$ continentes nihilò æquales, unde divisione per $2 q \cos v$ instituta sit:

$$-\frac{1}{2} \int p + A - \int T x^3 d\phi = 0, \text{ seu } A - \int T x^3 d\phi = \frac{1}{2} \int p p,$$

hocque valore substituto oriatur:

$$dx = -\frac{d v}{v} \sqrt{\begin{cases} Bpp + \frac{1}{2} \int p p - p p (\int T x^3 d\phi + \int S dx) \\ - \frac{1}{2} \int p q q \cos v^2 \end{cases}}$$

Fiat porro:

$$Bpp + \frac{1}{2} \int p p - p p (\int T x^3 d\phi + \int S dx) = \frac{1}{2} \int p p q q,$$

seu $\frac{1}{2} \int p q q = B p + \frac{1}{2} \int p p - p (\int T x^3 d\phi + \int S dx)$

quo facto habebitur:

$$dx = -\frac{d v}{v} \sqrt{\left(\frac{1}{2} \int p q q - \frac{1}{2} \int p q q \cos v^2\right) = -\frac{f q d v \sin v}{v^2 p}}$$

§. XXXV. Posito ergo $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$, ut p exprimat semiparametrum, & q excentricitatem ellipticis, utramque ob perturbaciones variabilem, atque v anomaliam veram, hæ quantitates ita per vires T & S determinari debent ut sit:

$$p = \frac{2 A - 2 \int T x^3 d\phi}{f f}, \&$$

$$q q = \frac{f f + 2 B p - 2 p (\int T x^3 d\phi + \int S dx)}{f f}$$

Prix de 1756.

D

Cum autem hæ ipsæ quantitates, evanescentibus viribus T & S , evadant constantes, sicque earum valores quasi medi prodire debeant, ponatur hi $p = b$ & $q = k$, hincque constantes A & B Instituto convenienter ita desinentur ut sit :

$$b = \frac{2f}{ff} \text{ seu } A = \frac{1}{2} b ff, \text{ \&}$$

$$k k = \frac{ff + 2Bb}{ff} \text{ seu } B = \frac{-ff(1-kk)}{2b}.$$

Hinc itaque habebimus :

$$p = b - \frac{2}{ff} \int T x^3 d\phi,$$

$$q q = 1 - \frac{(1-kk)^2}{b} - \frac{2p}{ff} (\int T x d\phi + \int S dx).$$

§. XXXVI. Valoribus igitur p & q ita stabilitis, ut earum variabilitas tantum à viribus T & S , quarum actio est valde parva, pendeat, obtinebimus inde :

Ipsam distantiam curram $x = \frac{1-\eta \cos v}{\sqrt{2p}}$,
 Et usque differentiale . . . $dx = \frac{-f q d i \sin v}{\sqrt{2p}}$.

Tum vero erit ut ante invenimus :

$$d\phi = \frac{d i}{x} \sqrt{A - \int T x^3 d\phi} = \frac{d i}{x} \sqrt{\frac{1}{2} b ff - \int T x^3 d\phi},$$

$$\text{vel etiam } d\phi = \frac{p d i}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} = \frac{f d i (1 - \cos v)^2}{p \sqrt{2p}}.$$

Sicque commodius differentialia dx & $d\phi$ per differentiale temporis $d t$ habentur expressa. Hæ autem formulæ in locum binarum priorum æquationum (§. XXI) inventarum sunt substituendæ ; quod vero ad binas posteriores atinet, quæ ad latitudinem spectant, eas deinceps seorsim considerabo, quia earum evolutio non tantis est subiecta difficultatibus. Hic igitur ita binis prioribus inherebo, quasi binæ posteriores prioribus abessent.

§. XXXVII. Verum conditio, quæ esse debet $dx = \frac{-f B d i \sin v}{\sqrt{2p}}$ existente $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$, novam determina-

tionem continet, quæ indolem anomalæ vere v & quemadmodum ejus differentiale sit comparatum definiat. Cum enim sit $1 - q \cos v = \frac{p}{x}$ erit, differentiando & pro dx valorem $\frac{f q d i \sin v}{\sqrt{2p}}$ substituendo :

$$-d q \cos v + q d v \sin v = \frac{d p}{x} + \frac{f q d i \sin v}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ seu}$$

$$q d v \sin v = \frac{d p}{x} + d q \cos v + \frac{f q d i \sin v}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p}.$$

Per valores autem pro p & q supra inventos, etiam hanc quantitarum differentialia innotescunt : erit enim

$$d p = -\frac{2 T x^3 d\phi}{f} = -\frac{T x d i}{f} \sqrt{2p} \text{ ob } d\phi = \frac{f d i}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ \&}$$

$$\frac{d p}{p} = -\frac{d p}{p} - \frac{2 T x d\phi}{ff} = -\frac{2 S d x}{ff}$$

$$\frac{T x d i}{f p p} \sqrt{2p} - \frac{T d i}{f x} \sqrt{2p} + \frac{2 S q d i \sin v}{f \sqrt{2p}}$$

substituitur pro $d p$, $d\phi$ & dx valoribus inventis. Quia formula porro evoluta oritur :

$$\frac{2 q d q}{p} = -\frac{T q q x d i}{f p p} \sqrt{2p} + \frac{T x d i}{f p p} \sqrt{2p} - \frac{T d i}{f x} \sqrt{2p} + \frac{2 S q d i \sin v}{f \sqrt{2p}}$$

quæ ob $p = x(1 - q \cos v)$ reducitur ad hanc formam :

$$d q = \frac{T x d i}{2 f p} (2 \cos v - q - q \cos v^2) \sqrt{2p} + \frac{S p d i \sin v}{f \sqrt{2p} (1 - q)}$$

§. XXXVIII. Cum igitur sit :

$$\frac{d p}{p} = -\frac{T d i}{f} \sqrt{2p} = -\frac{2 T x d i (1 - q \cos v)}{2 f p} \sqrt{2p} \text{ erit}$$

$$\frac{d p}{x} + d q \cos v = \frac{T x d i}{2 f p} (2 \cos v + q \cos v - q \cos v^2 - 1) \sqrt{2p} + \frac{S p d i \sin v \cos v}{f \sqrt{2p}}$$

hæc forma ob $1 - \cos v^2 = \sin v^2$ perducitur ad istam

$$\frac{d p}{x} + d q \cos v = \frac{T x d i \sin v^2}{f \sqrt{2p}} (2 - q \cos v) + \frac{S p d i \sin v \cos v}{f \sqrt{2p}}$$

Dij

quo valore in superiori expressione pro $q d v \sin v$ inventa substituto, divisione facta per $q \sin v$, habebitur:

$$d v = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{T x d t \sin v}{f q V \frac{1}{2} p} (2 - q \cos v) + \frac{S p d t \cos v}{f q V \frac{1}{2} p}$$

Hæc autem porro, ob $x(1 - q \cos v) = p$, transi in formas sequentes:

$$d v = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{T d t \sin v}{f q} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{T x d t \sin v \cos v}{f q V \frac{1}{2} p} + \frac{S p d t \cos v}{f q V \frac{1}{2} p}, \text{ seu}$$

$$d v = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{T d t (2 \sin v - S \cos v)}{f q V \frac{1}{2} p} - \frac{T x d t \sin v \cos v}{f q V \frac{1}{2} p}, \text{ vel etiam}$$

$$d v = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} + \frac{x d t (S \cos v (1 - q \cos v) - T \sin v (2 - q \cos v))}{f q V \frac{1}{2} p}$$

S. XXXIX. Quoniam porro est:

$$d \phi = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} \quad \& \quad d x = - \frac{f q d t \sin v}{V \frac{1}{2} p} \quad \text{erit:}$$

$$\int T x^3 d \phi = \int T x d t \sqrt{\frac{1}{2} p}$$

$$\int T x d \phi = \int \int \frac{T d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} \quad \&$$

$$\int S d x = - \int \frac{S q d t \sin v}{V \frac{1}{2} p}, \text{ ideoque}$$

$\int T x d \phi + \int S d x = \int \int \frac{d t}{x} (T(1 - q \cos v) - S q \sin v)$. His igitur valoribus substituendis non solum formulæ integrales, quæ etiamunc in calculum ingrediuntur, ad differentialem temporis reducuntur, sed etiam omniam quantitarum variabilium, quibus jam erit utendum, differentialia per idem temporis differentialem $d t$ erunt expressa. Neque vero adhuc ulla approximatione summus nisi, unde hæc determinationes etiam locum habent, tamen forte vires T & S non fuerint adeo exiguæ. Interim tamen parum subsidii inde consequi licet, nisi illæ vires valde fuerint parvæ.

S. XXXX. Hæc autem formulæ maxime videntur idoneæ, ad motus aberrationes à regulis Kepplerianis definiendas; referuntur enim ad motum in ellipsi continuo

variabili tam ratione ejus parametris & eccentricitatis quam situs lineæ absidum. Quovis enim tempore minimo motus corporis ita considerari potest, quasi ferretur in ellipsi secundum regulas Keppleri, ac si pro quolibet tempore constet magnitudo istius ellipsis, ejusque eccentricitas una cum situ lineæ absidum, ex formulis inventis verus corporis locus, quatenus ad planum assumtum referatur, assignari poterit. Assumo igitur ad tempus propositum t orbitæ ad planum nostrum fixum relatae esse

I. Semiparametrum orbitæ $= p$,

II. Eccentricitatem ejus $= q$,

III. Arcus anomaliam veram corporis $= v$.

Unde cum longitudo corporis posita sit $= \phi$, longitudo absidis summae designetur angulo $= \phi - v$.

S. XXXXI. Ex his igitur elementis ellipticis primo deducitur distantia curvata $C Q = x$ ope formulæ $x =$

$$\frac{p}{1 - q \cos v}; \text{ unde posito angulo } v = 0 \text{ colligitur distantia absidis summae } = \frac{p}{1 - q} \quad \& \text{ posito } v = 180^\circ \text{ distantia absidis ima à puncto } C = \frac{p}{1 + q}, \text{ quantum summa } \frac{2p}{1 - q^2}$$

præbet axem transversum orbitæ ellipticæ, cujus propria semissis est $= \frac{p}{1 - q^2}$, & semissis distantiae focorum $= \frac{p}{1 - q^2}$; tum vero semi axis conjugatus erit $= \frac{\sqrt{(1 - q^2)p}}{1 - q^2}$.

Deinde vero ipsa corporis longitudo seu angulus $M C Q = \phi$ ita per hæc elementa determinatur, ut sit:

$$d \phi = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ seu } d \phi = \frac{f d t (1 - q \cos v)^2}{p V \frac{1}{2} p};$$

unde ea per integrationem elici poterit, dummodo lex constet, quæ quantitates variabiles $p, q, \& v$ cum tempore mutantur, hanc autem variabilitatis legem jam eruimus.

§ XXXII. Si nullæ adessent vires perturbantes T & S , tam parameter orbis $2p$ quam excentricitas q essent quantitates constantes, arque anomalia vera v cum longitudine ϕ paria caperet incrementa; sique ob $d\phi = dv = 0$, linea absidum immota maneret. Videmus igitur quales mutationes hæc quantitates subire debeant accedentibus istis viribus perturbatricibus T & S . Ac primo quidem ob $Tx^3 d\phi = fTx d\sqrt{\frac{1}{2}p}$, tempusculo dt semiparametri p incrementum inventum est:

$$dp = -\frac{Tx d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f} \quad \sqrt{\frac{1}{2}p} = \frac{Tp d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)}$$

quod ergo tantum à vi T pendet, nisi quatenus variabiles quantitates q & v simul alteram vim S involvit.

Hinc igitur erit:

$$\frac{dp}{p\sqrt{p}} = -\frac{T d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)} \quad \& \quad \sqrt{\frac{1}{2}p} = \int \frac{T d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)}$$

seu cum medius valor ipsius p sit $= b$ erit:

$$\sqrt{\frac{1}{2}p} = \sqrt{\frac{1}{2}b} + \int \frac{T d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)}$$

§ XXXIII. Secundo incrementum excentricitatis dq ita expressum invenimus pro tempusculo dt , ut sit:

$$dq = \frac{Tx d\sqrt{\frac{1}{2}p} (2 \cos v - q - q \cos v^2) + Sp d\sqrt{\frac{1}{2}p} \sin v}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}}$$

quo substituto pro x valore $\frac{p}{1-q \cos v}$ abit in

$$dq = \frac{p d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} \left(\frac{T}{1-q \cos v} (2 \cos v - q - q \cos v^2) + S \sin v \right), \text{ seu}$$

$$dq = \frac{d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f} (T \cos v + S \sin v + T \frac{\cos v - q}{1-q \cos v}) \sqrt{\frac{1}{2}p}, \text{ vel etiam}$$

$$dq = \frac{d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f} (2 T \cos v + S \sin v - \frac{T q \sin v^2}{1-q \cos v}) \sqrt{\frac{1}{2}p}$$

in qua formula ultimus terminus præ binis præcedenti-

bus erit valde parvus, si quidem excentricitas q non adeo fuerit notabilis. Cognitis igitur viribus T & S cum anomalia vera, hinc facile colligitur, quantum excentricitas intervallo minimi tempusculi dt immutetur, quemadmodum ex formula præcedente variatio semiparametri p inovescit.

§ XXXIV. Hinc etiam desiniri potest variabiles axis transversæ ipsi, cum enim ejus semissis sit $= \frac{r}{1-q}$ erit ejus differentiale:

$$d\frac{r}{1-q} = \frac{(1-q) dp + 2pq dq}{(1-q)^2}$$

Quod si jam valores pro dp & dq inventi substituantur, reperitur reductione rite facta:

$$d\frac{r}{1-q} = -\frac{p d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q)^2} (T - q(T \cos v + S \sin v)).$$

Quare si semi-axis transversus ponatur $= r$, ut sit $r = \frac{p}{1-q}$, ob $\frac{p}{(1-q)^2} = rr \sqrt{\frac{1}{2}p}$, fiet

$$dr = -\frac{r d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} (T - q(T \cos v + S \sin v)), \text{ seu}$$

$$\frac{dr}{r} = d\frac{r}{r} = \frac{d\sqrt{\frac{1}{2}p} (T - q(T \cos v + S \sin v))}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}}$$

Unde, si semi-axis transversus medius ponatur $= a$, fiet

$$\frac{1}{a} = \frac{1}{a} + \int \frac{d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} (T - q(T \cos v + S \sin v)).$$

§ XXXV. Denique mutatio instantanea lineæ absidum est indaganda, cujus longitudo cum sit $= \phi = v$, erit ejus incrementum tempusculo dt ortum $= d\phi = dv$. Veturâ invenimus:

$$d\phi = \frac{f d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} \sqrt{\frac{1}{2}p} = \frac{f d\sqrt{\frac{1}{2}p} (1 - q \cos v)^2}{p\sqrt{\frac{1}{2}p}} \quad \&$$

$$d\sqrt{\frac{1}{2}p} = \frac{f d\sqrt{\frac{1}{2}p}}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} \sqrt{\frac{1}{2}p} + \frac{x d\sqrt{\frac{1}{2}p} (S \cos v (1 - q \cos v) - T \sin v (2 - q \cos v))}{f q \sqrt{\frac{1}{2}p}}, \text{ seu}$$

$$d\nu = d\phi + \frac{d'}{f'} (S \cos v - \frac{T(1-q \cos v) \sin v}{1-q \cos v}) \sqrt{\frac{1}{2}} p.$$

Unde colligimus

$$d\phi - d\nu = \frac{d'}{f'} \left(\frac{T(1-q \cos v) \sin v}{1-q \cos v} - S \cos v \right) \sqrt{\frac{1}{2}} p =$$

$$\frac{d'}{f'} \left(\frac{T \sin v}{1-q \cos v} + T \sin v - S \cos v \right) \sqrt{\frac{1}{2}} p, \text{ sive}$$

$$d\phi - d\nu = \frac{d'}{f'} \left(2 T \sin v - S \cos v + \frac{T q \sin v \cos v}{1-q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}} p.$$

Hinc igitur patet motum lineæ abscidum eo fieri notabiliorē, quo minor fuerit excentricitas q ; qua evanescente etiam in infinitum abire videtur. Verum notandum est, quo minor fuerit excentricitas, eo minus referre verum lineæ abscidum locum nosse.

§. XXXVI. Postremo ad eadem elementa reducere poterimus æquationum principalium (§. XXI) binas posteriores; cum enim sit $d\phi = \frac{d'}{f'} \sqrt{\frac{1}{2}} p$ erit $\frac{d'}{f'} \sqrt{\frac{1}{2}} p = \frac{d'}{f'} \sqrt{\frac{1}{2}} p$, mutationes momentaneæ, quas cum lineæ nodorum tum inclinatio orbitæ ad planum fixum subibunt, ita per tempusculum minimum $d t$ erunt expressæ:

$$d\sigma = \frac{x d' \sin(\theta - \sigma)}{f' \sqrt{2} p} \left(\frac{f f'}{x x'} \sin(\theta - \sigma) + S \sin(\theta - \sigma) + T \cos(\theta - \sigma) - \frac{R}{\tan g G} \right)$$

$$d \tan g G = \frac{x d' \cos(\theta - \sigma)}{f' \sqrt{2} p} \left(\frac{f f'}{x x'} \sin(\theta - \sigma) + S \sin(\theta - \sigma) + T \cos(\theta - \sigma) - \frac{R}{\tan g G} \right).$$

Unde latitudo ψ ita definitur ut sit $\tan g \psi = \sin(\theta - \sigma) \tan g G$. Hic quidem partes adsunt à viribus perturbatricibus non pendentes, verum hoc inde venit, quod vim quadrantis distantiarum reciproce proportionalem in plano fixo assumimus. Si enim ea, uti rei natura postulat, secundum distantiam veram $R C$ assumatur, istæ partes à vi $\frac{R}{\tan g G}$ tollentur, id quod in applicatione hæc manifestum.

SECTIO III.

SECTIO III.

Investigatio Virium quibus motus Planetæ principalis ab actione alius Planetæ perturbatur.

§. XXXVII. **C**UM perturbaciones, quibus planetæ principales se mutuo afficiunt, sint vehementer parvæ, dum uniuscujusque planetæ perturbaciones investigamus, motum reliquorum tanquam regulis Kepleri perfectè conformem spectare licebit: tantillus enim error, qui hac ratione in motu planetæ perturbantis admittitur, in effectu multo minorem, hoc est evanescentem producere est censendus. Quoniam igitur questio ad planetas principales adstringitur, punctum fixum C in centro solis assumi conveniet; & quia motus planetæ perturbantis in plano fieri potest judicari, hoc ipsum planum pro plano illo fixo, ad quod motum planetæ turbati referre constituimus, commodissime assumemus. Cum enim invenerimus, quomodo motus istius planetæ respectu hujus plani immutetur, facile erit perturbaciones ad quodvis aliud planum in coelo fixum traducere, siquæ inconstantiam, cui planum orbitæ planetæ perturbantis est obnoxium, exuere.

§. XXXVIII. Conveniat igitur planum tabulæ cum plano orbitæ planetæ perturbantis, in quo C sit centrum solis, & CA recta inde ad fixum coeli punctum ducta, unde longitudes numerentur. Ad datum ergo tempus t planetæ perturbans sit in hujus plani puncto V , à quo ductâ rectâ CV , ponatur:

Prix de 1756.

E

FIG. II.

- I. Distantia hujus planetae à sole . . . $CV = y$
- II. Longitudo ejus seu angulus ACV . . . $= \theta$

Quod si ergo vis, qua hic planeta in V ad solem urgeatur sit $= ff$, ejusque orbitae semi latus rectum, seu semi-parameter $= c$, ejus excentricitas $= e$, & anomalia vera $= u$, erit per formulas supra inventas :

$$y = \frac{c}{1 - e \cos u}; \quad \& \quad d\theta = du = \frac{f d t}{f y} \sqrt{\frac{1}{2} c} = \frac{f d t (1 - e \cos u)^{3/2}}{c y^{3/2} c}$$

unde fit $d y = - \frac{c e d u \sin u}{(1 - e \cos u)^2} = - \frac{e f d t \sin u}{y^2 c}$; sicque haec differentia ad elementum temporis $d t$ habemus reducã.

§. XXXIX. Alter jam planeta, cujus perturbatio- nes motus indagamus, extra hoc planum reperitur in R unde ad id ducto perpendicularo RQ , junctisque rectis RC & QC , fit ut ante:

- I. Ejus distantia à sole curvata seu recta $CQ = x$
  - II. Longitudo ejus seu angulus ACQ . . . $= \phi$
  - III. Latitudo ejus seu angulus QCR . . . $= \psi$
- Unde fit ejus distantia à sole vera . . . $\dot{x} = \frac{x}{\cos \psi}$

Verum pro latitudine considerentur linea nodorum CQ & inclinatio orbitae ad planum orbitae prioris planetae, sitque

- IV. Longitudo nodi ascendentis seu angulus $ACQ = \pi$
  - V. Inclinatio orbitae seu angulus QSR . . . $= G$
- ex quibus elementis latitudo, ita exprimitur, ut sit

$$\text{tang. } \psi = \sin. (\phi - \pi) \text{ tang. } G.$$

Quod si porro jungantur rectae QV & RV , erit

$$QV = \sqrt{(x x + y y - 2 x y \cos. (\phi - \theta))}, \quad \&$$

$$VR = \sqrt{\left(\frac{x x}{\cos^2 \psi} + y y - 2 x y \cos. (\phi - \theta)\right)} = \zeta$$

ponamus enim brevitatis gratia hanc distantiam $VR = \zeta$.
 §. XLI. Cum jam planeta R tam ad solem quam ad alterum planetam V attrahatur in ratione reciproca duplicata distantiarum, sit utraque vis ita comparata, ut ad distantiam d habeatur

vis acceleratrix ad solem tendens . . . $= \frac{E}{d^2}$,
 vis acceleratrix ad planetam tendens . . . $= \frac{F}{d^2}$,
 Hinc itaque planeta in R urgebitur

primo ad solem secundum RC vi $= \frac{E \cos^2 \psi}{x x}$,
 deinde ad planetam in V secundum RV vi $= \frac{F}{\zeta \zeta}$.

Quoniam vero ipse sol quoque ad planetam V sollicitatur secundum CV vi acceleratrice $= \frac{F}{y y}$, ut solem in quiete retineamus haec vis secundum directionem contrariam QV in planetam R transferri debet, hincque iste praeterea sollicitabitur:

Secundum directionem QV vi $= \frac{F}{y y}$.

Quin etiam ipse planeta V omnino ad solem urgeri censendus est secundum VC vi $= \frac{E + F}{y y}$, quam modo posueramus $= ff$.

§. XLI. Nunc vero ante omnia vires planetam R sollicitantes revocari debent ad directiones QC , QV & RQ , ut inde valores virium assumarum V, I & R obtineantur. Ac primo quidem vis secundum $RC = \frac{E \cos^2 \psi}{x x}$ praebet

Secundum directionem QC vim $= \frac{E \cos^2 \psi}{x x}$ pro vi V ,
 Secundum directionem RQ vim $= \frac{E \sin^2 \psi \cos^2 \psi}{x x}$ pro vi R ,

E ij

Secunda vis secundum $RV = \frac{F}{x}$, ob $QR = x \text{ tang. } \psi$ & $VR = z$, praebet

Secundum directionem RQ vim $= \frac{F \cdot QR}{z^2} = \frac{F \cdot x \text{ tang. } \psi}{z^2}$ pro R ,

Tum vero secundum QV vim $= \frac{F \cdot QV}{z^2}$ quae, ob

$$QV \text{ cos. } CQV = -y \text{ cos. } (\varphi - \theta) + x \text{ & } \\ QV \text{ sin. } CQV = y \text{ sin. } (\varphi - \theta),$$

reducitur ad binas sequentes

Secundum QC vim $= \frac{F}{z^2} (y \text{ cos. } (\varphi - \theta) - x)$ pro vi V ,

Secundum QN vim $= \frac{Fy \text{ sin. } (\varphi - \theta)}{z^2}$ pro vi T ;

Denique tertia vis secundum $Qv = \frac{F}{z^2}$, ob $CQv = \varphi - \theta$, dat

Secundum QC vim $= \frac{F \text{ cos. } (\varphi - \theta)}{yy}$ pro vi V ,

Secundum QN vim $= \frac{-F \text{ sin. } (\varphi - \theta)}{yy}$ pro vi T .

§ XLII. Colligamus singulas has vires ad directiones QC , QN & RQ reductas, atque habebimus

Vim $V = \frac{E \text{ cos. } \psi^2}{xx} + \frac{F}{z^2} - Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ cos. } (\varphi - \theta)$,

Vim $T = Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ sin. } (\varphi - \theta)$,

Vim $R = \frac{E \text{ sin. } \psi \text{ cos. } \psi^2}{xx} + \frac{F \cdot x \text{ tang. } \psi}{z^2}$;

nihilque superest, nisi ut haec expressiones in locum litterarum V , T & R substituamus. Quoniam vero angulus ψ semper est valde parvus, ejus cosinus proxime ad unitatem accedit; unde cum posuerimus $V = \frac{E}{xx} + S$, ita ut sit

$$S = \frac{-E}{xx} + \frac{E \text{ cos. } \psi^2}{xx} + \frac{F}{z^2} - Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ cos. } (\varphi - \theta);$$

pro ff assumi poterit E ; & quamquam ante inventerimus $ff = E + F$, tamen quantitas F pro E eam est exigua, ut nullus plane error sit metuendus, si ponamus $ff = E$; ita ut habeamus:

$$S = \frac{-E(1 - \text{cos. } \psi^2)}{xx} + \frac{F}{z^2} - Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ cos. } (\varphi - \theta).$$

§ XLIII. Antequam autem hujus reductionis rationem habeamus, substituam virum V , T & R in aequationibus variationem linearum nodorum & inclinationis continentibus commode fieri poterit, quae eo magis est notata digna, quod uti jam inuimus termini à vi perturbatrice non pendentes destruantur. Cum enim sit $\text{tang. } G = \frac{\text{tang. } \psi}{\text{sin. } (\varphi - \sigma)}$ factoris $V \text{ sin. } (\varphi - \sigma) + T \text{ cos. } (\varphi - \sigma) = \frac{R}{\text{tang. } G}$, qui illas expressiones ingreditur, valor satis concinne desinietur, habebitur namque:

$$V \text{ sin. } (\varphi - \sigma) = \frac{E \text{ cos. } \psi^2}{xx} \text{ sin. } (\varphi - \sigma) + \frac{F}{z^2} \text{ sin. } (\varphi - \sigma) -$$

$$Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ cos. } (\varphi - \theta) \text{ sin. } (\varphi - \sigma);$$

$$T \text{ cos. } (\varphi - \sigma) = Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ sin. } (\varphi - \theta) \text{ cos. } (\varphi - \sigma),$$

$$\frac{R}{\text{tang. } G} = \frac{-E \text{ cos. } \psi^2}{xx} \text{ sin. } (\varphi - \sigma) - \frac{F}{z^2} \text{ sin. } (\varphi - \sigma);$$

Quare cum sit $\text{cos. } (\varphi - \theta) \text{ sin. } (\varphi - \sigma) + \text{sin. } (\varphi - \theta) \text{ cos. } (\varphi - \sigma) = \text{sin. } (\theta - \sigma)$, erit $V \text{ sin. } (\varphi - \sigma) + T \text{ cos. } (\varphi - \sigma) = \frac{E}{\text{tang. } G} = -Fy (\frac{1}{z} - \frac{1}{z'}) \text{ sin. } (\theta - \sigma)$.

§ XLIV. Perspicuum ergo est totam hanc expressionem, qua variatio in linea nodorum & inclinatione determinatur, unice à vi perturbante F pendere, cetero-

risque paribus finui anguli $\theta = \pi$, qui oritur longitudinem nodi πa longitudine planetæ turbantis θ subtrahendo, esse proportionalem. Quodsi ergo ut ante semiparametrum orbitæ planetæ R ponamus $= p$, ex §. XXXVI, pro variatione tam linearis nodorum, quam inclinationis, sequentes nanciscemur æquationes:

$$d\pi = - \frac{F_{xy} d t \sin(\varphi - \alpha) \sin(1 - \alpha)}{f v^2 p} \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5} \right),$$

$$d.l. \text{ tang. } G = - \frac{F_{xy} d t \cos(\varphi - \alpha) \sin(1 - \alpha)}{f v^2 p} \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5} \right);$$

Ubi imprimis est memorabile has expressiones tanto simpliciores prodidisse. Quamvis autem eadem facilius ex ipsa virium sollicitationum indole erui potuissent, tamen earum derivationem ex formulis generalibus petere conveniens est visum.

§. XLV. Progrediamur ergo ad reliquas perturbaciones, & cum posuerimus pro orbita planetæ R turbata:

$$\text{Semiparametrum} \dots \dots \dots = p,$$

$$\text{Excentricitatem} \dots \dots \dots = q,$$

$$\text{Et anomaliam veram} \dots \dots \dots = v; \text{ ita ut sit}$$

$$x = \frac{p}{1 - q \cos v} \quad \& \quad dx = \frac{-f q d t \sin v}{v^2 p},$$

primo variationem parametri ita invenimus expressam

$$d p = - \frac{T x d t}{f} \sqrt{2 p} = - \frac{T p d t v^2 p}{f(1 - q \cos v)^2},$$

quæ ideoque hanc induet formam:

$$d p = - \frac{F_{xy} d t \sin(\varphi - \vartheta)}{f} \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5} \right) \sqrt{2 p},$$

neque enim adhuc pro x , y & z valores supra designatos substitui conveniet, quia illi non solum jam sunt

cogniti, sed etiam eorum differentialia per dt exhiberi possunt

$$ob y = \frac{c}{1 - e \cos u}, \quad d\theta = du = \frac{f d t}{y y} \sqrt{\frac{1}{2} c}, \quad \&$$

$$d y = - \frac{f e d t \sin u}{v^2 c}.$$

§. XLVI. Secundo excentricitatis q variatio §. XXXIII est inventa

$$d q = \frac{d t}{x} \left(T \cos v + S \sin v + T \frac{\cos v - q}{1 - q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ seu}$$

$$d q = \frac{d t}{x} \left(2 T \cos v + S \sin v - \frac{T q \sin v^2}{1 - q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2} p},$$

ubi recordari debemus esse:

$$S = \frac{-E(1 - \cos v)}{x} + \frac{F x}{r^2} - F y \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5} \right) \cos(\varphi - \theta), \quad \&$$

$$T = F y \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5} \right) \sin(\varphi - \theta);$$

quorum valorum substitutionem fieri non est opus: quod cum etiam in reliquis commodè fieri nequeat, eas apponamus uti invenimus §. XXXV. Tertio scilicet pro motu linearis absidum obtinimus:

$$d\varphi - dv = \frac{d t}{x} \left(2 T \sin v - S \cos v + \frac{T q \sin v \cos v}{1 - q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2} p};$$

$$\& \text{ quia } d\varphi = \frac{f d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} = \frac{f d t (1 - q \cos v)^2}{p v^2 p},$$

erit incrementum momentaneum anomaliae veræ

$$dv = \frac{d t}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{d t}{f x} \left(2 T \sin v - S \cos v + \frac{T q \sin v \cos v}{1 - q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2} p}.$$

§. XLVII. Nunc autem elementum temporis dt eliminari conveniet, cuius loco commodissime motus medius solis sive terræ introducitur. Ponamus ergo distantiam medianam terræ à sole esse $= a$: hocque motu medio abfolvi tempusculo dt angulum $= d\omega$.

Quoniam hoc casu excentricas adest nulla, visque ad solem tendens est $\frac{Fd}{n^2 a}$, erit ex principiis ante stabilitis: $d\omega = \frac{Fd}{na} \sqrt{\frac{1}{2} a} = \frac{Fd}{\sqrt{2} na}$ ideoque $\int d\omega = a d\omega \sqrt{2} a$, &

$$\frac{d\omega}{f} = \frac{a d\omega \sqrt{2} a}{E} = \frac{a d\omega \sqrt{2} a}{E}$$

Tempore ergo absoluto t eliminato, ejusque loco angulo ω quem sol motu medio interea absolvit, nostræ formulæ differentiales omnes ad elementum istius motus medi $d\omega$ reduci poterunt. Ac si insuper ponatur $F = nE$, ubi n semper fractionem vehementer parvam denotabit, erit $\frac{1}{2} = n\gamma \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5}\right) \sin(\varphi - \theta)$,

$$\frac{S}{E} = \frac{(1 - \cos(\varphi^2))}{x\pi} + \frac{n\gamma}{x^3} - n\gamma \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5}\right) \cos(\varphi - \theta)$$

§. XLVIII. Substituto ergo pro $d\omega$ isto valore, habebimus primo pro planeta perturbante:

$$d\theta = du = \frac{a d\omega}{\gamma^2} \sqrt{a c}; \quad \& \quad dy = - a e d\omega \sin. u \sqrt{\frac{1}{2}}$$

at pro planeta perturbato:

$$d\varphi = \frac{a d\omega}{x^2} \sqrt{a p}; \quad \& \quad dx = - a q d\omega \sin. v \sqrt{\frac{1}{2}}$$

$$dp = - \frac{2 a x d\omega \sqrt{a p}}{x^2} - 2 n a x y d\omega \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5}\right) \sin(\varphi - \theta) \sqrt{a p}$$

$$dq = a d\omega \left(\frac{2T}{E} \cos. v + \frac{S}{E} \sin. v - \frac{T}{E} \frac{q \sin. v^2}{1 - q \cos. v} \right) \cdot \sqrt{a p}$$

$$d\varphi - dv = \frac{a d\omega}{q} \left(\frac{2T}{E} \sin. v - \frac{S}{E} \cos. v + \frac{T}{E} \frac{q \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \cdot \sqrt{a p}, \quad \&$$

$$dv = \frac{a d\omega}{x x} \sqrt{a p} - \frac{a d\omega}{q} \left(\frac{2T}{E} \sin. v - \frac{S}{E} \cos. v + \frac{T}{E} \frac{q \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \cdot \sqrt{a p}$$

Si ulterius semi-axis transversus $\frac{p}{1 - q}$ ponatur $= r$, erit

$$dr = \frac{- 2 a r r d\omega \sqrt{a}}{\sqrt{p}} \left(\frac{T}{E} - \frac{T}{E} q \cos. v - \frac{S}{E} q \sin. v \right),$$

uni ex §. XXXIV colligere licet,

§. XLIX.

§. XLIX. Simili modo & mutationes, quas linea nodorum & inclinatio orbitæ tempusculo, quo sol secundum medium motum per angulum $d\omega$ progreditur subeunt, exprimi poterunt. Poltro enim $F = nE$, & solis distantia media à terrâ $= a$, quoniam invenimus:

$$\frac{d\omega}{f} = \frac{n a d\omega \sqrt{2} a}{E} \text{ erit } \frac{Fd}{f} = n a d\omega \sqrt{2} a, \quad \& \quad \frac{Fd}{\sqrt{2} p} = n a d\omega \sqrt{\frac{1}{2}}$$

formulæ supra exhibitæ abibunt in has:

$$d\omega = - n a x y d\omega \cos(\varphi - \theta) \sin(\theta - \theta) \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5}\right) \cdot \sqrt{\frac{1}{2}}$$

$$d\theta \text{ tang. } G = - n a x y d\omega \cos(\varphi - \theta) \sin(\theta - \theta) \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5}\right) \cdot \sqrt{\frac{1}{2}}$$

Cum autem valor ipsius $d\pi$ jam fuerit inventus, erit succinctius

$$d\theta \text{ tang. } G = \frac{d \text{ tang. } G}{\text{tang. } G} = d \pi \frac{\cos(\varphi - \theta)}{\sin(\varphi - \theta)}$$

Per has igitur formulas omnium quantitarum, quibus determinatio perturbationum continetur, incrementa, quæ tempusculo per motum solis medium $d\omega$ expresso capiunt, desiniri poterunt, neque hæcenus ulla approximatione sumus usi, nisi quatenus pro motu planetæ perturbantis loco $E + F$ simpliciter E scripsimus, unde autem nulla aberratio à vero oriri potest.

§. L. At vero in calculi subsidium jam multo gravio-rem hypothesin assumimus, dum motum planetæ perturbantis, quem in V fingimus, tanquam regulis Kepleri perfecte consentaneum spectamus; scilicet in ista planeta esse Saturnus, cujus motum non mediocriter ab actione Jovis turbari novimus, nullum certè est dubium, quin ejus perturbationes effectus, qui ab ejus actione in motum reliquorum planetarum redundant, aliquantulum essent affectura. Interim tamen pro certo statuere licet, istas variationes incomparabiliter futuras esse minores, neque effectum Saturni verum sensibiliter esse

Prix de 1756.

discrepaturum ab eo, quem regulas Keppleri exakte secutus, effect producturus; imprimis cum constet, universam perturbationem esse quam minimam, atque adeo nos contenti esse debeamus eam tantum vero proxime determinasse. Atque parvi autem momenti sine ullo dubio estimanda erit ea aberratio, quæ dum pro $E \rightarrow F$ tantum E seu $1 \rightarrow n$ semper est fractio quam minima.

§. LI. Non parum paradoxon videri debet, quod etiam si vis planetæ perturbantis, seu fractio n penitus evanesceret, tamen pro altero planeta tam excentricitas quam linea absidum mutationibus esset obnoxia: propterea quod evanescere fractione n , quantitas $\frac{5}{2}$ non in nihilum abeat, sed valorem $= \frac{-1 + \cos \psi}{x}$ retineat,

quo utrumque differentiale dq & $d\phi = d\psi$ afficiunt. Verum perpendendum est, quod dum orbitam planetæ in aliud planum projicimus, projectio quidem quoque futura sit ellipsis, sed cujus focus non amplius futurus sit in puncto C . Etiam si ergo motus projectus fiat in ellipsi, areæque adeo circa punctum C descriptæ temporibus sint proportionales, tamen quia in C non est focus ellipsis, motus regulis Keppleri non erit conformis. Cum autem nihilominus fingi posset quovis momento ellipsis focum habens in C , cujus elementum cum illius ellipsis elemento congruat, mirum non est hujus ellipsis fideiæ ram excentricitatem quam positionem lineæ absidum continuo variari: notari autem est dignum parametrum ellipsis semper invariantum relinquere.

§. LIII. Cum igitur casu $n = 0$ hoc incommodum penitus evitarem, si motum planetæ non in plano alieno sed proprio contempleremur, idem quoque incommodum in genere evitabimus, si motum quovis

tempore ad planum orbitæ ipsam referamus; ita ut x distantiam veram CR & ϕ longitudinem planetæ in proprio plano denotaret. Hinc quidem ob orbitæ inclinationem alia incommoda nascerentur, quæ autem, dum modo inclinatio G sit valde parva, quemadmodum id quidem semper usu venit, fere penitus removebuntur; propterea quod inde ipsi perturbationibus minima perturbatio inducetur. Quo circa totum negotium ita promptius expedietur ut primo dum variationes quantitarum p , q , & $\phi = \psi$, exquiruntur, à quibus locus planetæ in propria orbita pendet, latitudo ψ prorsus negligatur ponendo $\psi = 0$; deinde vero seorsim ad quodvis tempus tam positio lineæ nodorum quam inclinatio investigetur: & his denique inventis more apud Astronomos recepto ex loco planetæ in propria orbita ejusque argumento latitudinis ipsa latitudo elicitarur, cum reductione longitudinis.

§. LIII. Hanc ob causam questionem nostram commode bipartito pertractare licebit dum seorsim primo motus planetæ in propria orbita, quasi esset plana, deinde vero hujus orbitæ positio respectu orbitæ planetæ perturbantis investigatur. Primo igitur x denotabit distantiam veram planetæ à sole, & ϕ ejus longitudinem; tum positio;

$r = \sqrt{x^2 + y^2} = 2xy \cos(\phi - \theta)$, ob $\psi = 0$,
si breviteris gratia statuamus

$$M = y \left(\frac{1}{r} - \frac{1}{r_1} \right) \sin(\phi - \theta),$$

$$N = \frac{c}{r} - y \left(\frac{1}{r} - \frac{1}{r_1} \right) \cos(\phi - \theta); \text{ habebimus:}$$

$$y = \frac{c}{1 - \cos \psi} ; dy = -a e d \omega \sin. u. \sqrt{\frac{c}{a}} ;$$

$$d\theta = du = \frac{a d u}{y} \sqrt{a c};$$

$$x = \frac{p}{1 - q \cos \psi} ; dx = -a q d \omega \sin. v. \sqrt{\frac{a}{p}} ;$$

$$d\varphi = \frac{ad^{\omega}}{xx} \sqrt{ap}; \text{ itemque:}$$

$$dp = -2nM \alpha x d\omega \sqrt{ap};$$

$$dq = n d\alpha \left(2M \cos v + N \sin v - \frac{Mg \sin v^2}{1-q \cos v} \right) \sqrt{ap}, \&$$

$$d\varphi - d\nu = \frac{nad^{\omega}}{q} \left(2M \sin v - N \cos v + \frac{Mg \sin v \cos v}{1-q \cos v} \right) \sqrt{ap};$$

ubi est $n = \frac{r}{E}$, cujus valor pro singulis planetis ex observationibus, quantum quidem id fieri licet, concludi debet.

§. LIV. Cum deinceps ex his formulis locus planetæ R in propria orbita cum ejus distantia à sole fuerit inventus, porro investigetur ad quodvis tempus propositum positio hujus orbitæ respectu plani fixi assumti, in quo orbita planetæ perturbantis versatur, linea scilicet nodorum cum inclinatione mutua, ope formularum in §. XLIX exhibitarum; hincque facillime verus locus planetæ in celo assignabitur. In priori quidem investigatione neglectio partis $\frac{-1 + \cos \psi^2}{xx}$ in valore N nullum errorem creat, quippe quæ per reductionem ad propriam orbitam compensatur. Sed ob positionem $\psi = 0$, valor ipsius & aliquantillum immutatur, sed tam parum, nisi inclinatio sit enormis, ut error præ ipsa quantitate & sit vehementer exiguus. Quoniam igitur ipsa quantitas & aliter non intrat in calculum nisi per fractionem minimam n multiplicat, errores illi denno hinc diminuentur, ut tuto pro nihilo estimari queant.

SECTIO IV.

Considerationes necessariæ ad resolutionem formularum inventarum expediendam.

§. LV. **EX** his formulis primo sine integrationis adjumento variationes horaræ, quas singula motus elementa capiunt intervallo unius horæ, satis exacte colligi possunt, cum enim tantillo tempore omnes variationes sine quam minimæ, error plane erit imperceptibilis si ipsa differentialia tanquam variationes horarias spectemus. Cum igitur Sol secundum motum medium una hora angulum consiciat $= 2' 28''$ seu accuratius $147 \frac{50}{60}$, si differentiali $d\omega$ hunc valorem tribuamus, ut sit $d\omega = 147 \frac{5}{2}$, seu in partibus radii, pro quo unitatem assumimus, $d\omega = 0,00071672$, reliqua differentialia dp , dq , $d\varphi - d\nu$, $d\varphi$, dx , $d\pi$, $d \text{ tang. } G$, $d\theta = du$, & dy incrementa horaria istorum elementorum exhibebunt, quæ igitur sine ulla integratione definire licebit, dummodo pro tempore proposito ipsa hæc elementa fuerint cognita. Neque etiam error erit sensibilis, si hoc modo variationes diurnas tribuendo ipsi $d\omega$ valorem vices quater majorem definire vellemus, dummodo verius planetæ motus tempore unius diei admodum sit notabilis.

§. LVI. Si quis hunc laborem suscipere vellet, totum negotium sine integratione expedire poterit. Cum enim pro dato quopiam tempore t explorati fuerint valores elementorum singulorum, quibus determinatio motus continetur, inventis singulorum incrementis horariis, colligemus hinc eorundem elementorum valores ad tem-

pus $t + 1$ hora; unde deinceps simili modo eadem elementa ad tempus $t + 2$ horis obrinebimus, sicque ad tempus quotcumque horis remota progredi licebit. Interim tamen quia in singulis gradibus error quidam, etiam si in se spectatus sit insensibilis committitur, is per continuam repetitionem ita accumulabitur, ut tandem satis notabilis evadat. Neque etiam is minoribus hora intervalis astutendis quo pacto quidem labor omnino insuperabilis redderetur; evitari possit, nisi enim singuli errores fierent multo minores tamen ob majorem operatum numerum tandem quoque ad magnitudinem notabilem exerescere possent.

§. LVII. Nisi igitur integratio in subsidium vocetur, sperari omnino nequit, ut singulas motus perturbationes unquam exacte definire valeamus, vel saltem ut tempore quantum vis magno interjecto error non fiat notabilis. Huc quoque accedet, quod priori metodo utentes ad nullum tempus, unde calculum inchoare vellemus, per observationes singulorum elementorum veros valores assignare valeremus, ideoque etiam hi errores sequentes operationes plurimum contaminarent. Quando autem integrationes in genere perficere licuerit, tum per observationes plurimas diversis temporibus institutas, dum erit cum calculo generali conferentur, veri singulorum elementorum valores colligi poterunt, quibus semel definitis formulæ integratæ perpetuo usum desideratum præstabunt. Quocirca ad perfectam omnium perturbatorum cognitionem absolute necessarium est, ut formulæ differentiales inventæ per integrationem ad determinationes finitas reducantur.

§. LVIII. Ac per reductiones quidem hæcenus factas jam exitum commodum sumus consecuti, quod formulas differentio-differentiales, ad quas principia Mechanica nos immediate perduxerant, ad formulas simpliciter differentiales revocaverimus, quæ nullis amplius

formulis integralibus sine involutæ, quemadmodum usurvenit in iis quas primum (§. XXI.) eliceramus; quæ partim ob irrationalitatem partim ob integrales, vix tractari possent. Præcipuum autem commodum sine dubio in hoc consistere est censendum, quod omnes formulas ad similitudinem motus regularis, seu notissimis Kepleri regulis conformis explicuerimus, quæ reductio quoque ad usum Astronomicum maxime videtur accommodata. Neque etiam amplius premimur ejusmodi formulis irrationalibus, quarum valores ita sunt vagi, ut modo in nihilum abire, modo etiam negativum fieri queant, uti in formulis §. XXI. usi venerat.

§. LIX. Verum antequam integrationis negotium suscipiamus, nonnulla moneri est necesse, quibus operationes instituentæ dirigantur. Cum enim integratum, ad absolutam ac perfectam nullo modo sperare queamus, ad approximationes confugere cogimur, in quo negotio cum multa arbitrio nostro relinquuntur, prouti alias atque alias particulas negligere velimus, præcipua cura hoc erit collocanda, ut nihil negligamus, unde error sensibilis resultare possit. Ex circumstantiis igitur judicari oportereb, quid ratione singulorum elementorum negligere liceat; ac primo quidem cum n sit fractio tantopere exigua, quippe qua ratio massæ planetæ perturbantis ad massam solis exprimitur, nullum est dubium, quin ejusmodi terminos, qui per quadratum hujus fractionis altiorenyæ potestatem essent multiplicati, sine hæsitacione rejicere queamus. Ex ipsa autem hujus numeri n parvitate cognoscimus, perturbationes esse quam minimas, quæ adeo omnes evanescent si esset $n = 0$.

§. LX. Deinde etiam si orbitas singulorum Planetarum consideremus, earum excentricitates tam parvas deprehendimus, ut in determinatione perturbatorum, si non ipsæ, tamen earum quadrata altiorenyque potest-

tates tuto negligi possunt. De Mercurio quidem & Marte hic dubium suboriri possit, quorum planetarum eccentricitas est maxima, & contrario eorum massæ tam fontæ exiguæ præ massa Solis, ut rotæ perturbationes inde oriundæ fere contemni queant. Quamquam autem in reliquorum planetarum motu proprio determinando huiusmodi eccentricitatis perperam negligeretur, unde plerumque effectus factis sensibilibus oriri solet, tamen si perturbationes quæ ab ejus actione in alios planetas redundant, investigentur, quoniam effectus quadrari insuper per fractionem n multiplicatur, is plane omnino immemus, ut in perturbationum investigatione earum quæ datae certe ac plerumque etiam eæ ipsæ tuto rejici queant, quod dum evolutionem instituemus, clarius perspicuerit.

§. LXI. Neque tamen pro planeta perturbato eccentricitas q nimis parva concipi potest. Sed saltem tam magna, ut mutationes quas ipsi actio reliquorum planetarum inducere valet, præ tota ejus magnitudine tantquam minimæ spectari queant. Cum enim formula progressionem aphelli exprimens divisa sit per q , evidens est si valor ipsius q nimis effectus exiguus, ac fortasse interdum plane evanesceret, motum aphelli maximis distulacibus impeditum iri, ita ut si talis casus in mundo existeret, vix quicquam ex nostris formulis concluderetur. Verum hic iterum ad insigne nostrum commo- dum usum venit, ut nullius planetæ eccentricitas tam sit exigua, ut inde quicquam nobis sit extrinsecendum. Cum enim Veneris eccentricitas sit omnium minima, nullum tamen est dubium, quin mutationes, quas ea nunquam ab actione reliquorum planetarum subit, præ ejus valore medio quasi evanescant. Quare si valor medius eccentricitatis q ponatur $= k$, differentia inter k

& q præ k seu fractio $\frac{k-q}{k}$ semper tantquam minima tuto spectari poterit.

§. LXII. Maximam autem in hac investigatione molestiam nobis facillè valor quantitatis $\sqrt{x^2 + y^2 - 2xy \cos(\phi - \theta)}$ qui eo magis est variabilis, quo propius amborum planetarum orbis ad se invicem accedunt. In calculo quidem hic valor, uti est tractatus, relinquere non potest, quia integrationes institueret nullo modo succederent. Cum enim calculum aliter tractare non liceat, nisi ut omnes perturbationes ad sinus cosinusve certorum angulorum revocentur, omnino necesse est, ut quantitates M & N , quæ hanc quantitatem $\sqrt{x^2 + y^2 - 2xy \cos(\phi - \theta)}$ involvunt, in ejusmodi series evolvan- tur, quæ hujusmodi sinus vel cosinus simpliciter continant. Hoc enim solo modo integratio suscipi posse videtur, neque etiam ulla via poterit, quemadmodum calculus ita expediti possit, ut valores integrales adhuc quantitatem $\sqrt{x^2 + y^2 - 2xy \cos(\phi - \theta)}$ aliasve independentes in se contemplerentur.

§. LXIII. Insignem hic Analyticis, quatenus quidem etiam nunc est exculta, defectum agnoscere cogimur, quod aliter formularum inventarum integralia exhibere non valeamus, nisi per series, quarum singuli termini simplices sinus vel cosinus angulorum $\phi - \theta$, k , n , $\phi - \pi$, $\theta - \pi$, ex hisque compositorum continent. Fieri certe posset ut vera integralia vel quantitates ex his complexas neque in hujusmodi serie commode resoluibiles continerent, vel etiam alios angulos veluti CQ vel CV qui utique si vis principalis ad planetam V tenderet, numerique n libere præterisset, primarias partes in calculo essent observandæ, atque cum ab his angulis, si n esset numerus valde magnus, totus calculus maximam partem penderet, eo minus dubitare possimus, quin idem etiam præcæsi casu si calculum accideret expedire liceat, si integratus fuerit tamen planè non poterit, quomodo ab his per

integrationem in calculum inveni queant. Quod si ergo ex hac parte fines analytice extendere unquam contigerit, tum demum majores fructus pro Astronomia nobis polliceri poterimus.

§. LXIV. Eo igitur sumus redacti ut quantitatem surdam $z = \sqrt{(xx + yy - 2xy \cos(\phi - \theta))}$ in seriem transformemus, ubi quidem eo positissimum est incrementum, ut illa series quantum fieri potest reddatur convergens, atque secundam finem vel cosinus certorum angulorum progrediatur. Et quoniam usus posterior convergentiam sive x sit majus, sive minus quam y , terminus tantum $2xy \cos(\phi - \theta)$, qui modo affirmativus, modo in nihilum abire, modo negativus fieri potest, molestiam creat. Binomii ergo partem alteram constantem $xx + yy$, alteram vero $2xy \cos(\phi - \theta)$, statimque:

$$xx + yy = rr, \quad \& \quad \frac{x^2 + y^2}{xx + yy} = s; \quad \text{ut sit}$$

$$z = \sqrt{(rr - rrs \cos(\phi - \theta))} = r\sqrt{(1 - s \cos(\phi - \theta))};$$

atque hic perspicuum est s semper esse unitate minus nisi sit $x = y$, & eo fieri minus, quo magis distantia x & y fuerint inter se inaequales: hinc ergo multo magis pars $s \cos(\phi - \theta)$ minor erit parte 1, prout seriei convergentia postulat.

§. LXV. Quoniam angulus $\phi - \theta$ cum frequenter occurrerit, ponamus ad abbreviandum $\phi - \theta = n$, & cum sit $r = \sqrt{(xx + yy)}$ & $s = \frac{x^2 + y^2}{xx + yy}$, erit $z = r\sqrt{(1 - s \cos n)}$, ideoque $\frac{z}{r} = \sqrt{(1 - s \cos n)}$ $^{-\frac{1}{2}}$; unde formulam, irrationalem $(1 - s \cos n)^{-\frac{1}{2}}$ in seriem evolvi oportet.

Modo ergo communi adhibito reperiemus:

$$(1 + s \cos n)^{-\frac{1}{2}} = 1 + \frac{1}{2} s \cos n + \frac{3}{8} s^2 \cos^2 n + \frac{5}{16} s^3 \cos^3 n + \frac{35}{128} s^4 \cos^4 n + \dots$$

quae series, dummodo $s \cos n$ fuerit unitate minus, uti quidem semper ubi venit, certe converget. Interim ra-

men nisi $s \cos n$ sit valde parvum nimis lente converget, quam ut aliquot terminis colligendis ejus summa satis exacte obtineri queat. Verum hic quoque commode accidit, ut dum haec series per sequentes integrationes tractatur, multo promptiorem convergentiam acquirat, quod nisi eveniret, non perspicerem quomodo quateni proposito satisfieri posset; necessitas tunc cogeret investigationi mutationum horariorum unice adhaerere, illaque pro quantumvis magnis temporis intervallis in unam summam colligere.

§. LXVI. Verum cum potestates ipsius $\cos n$ in differentiale $d n$ ductae integrari nequeant, nisi prius in cosinus angulorum multiplicorum $2n$, $3n$, &c. convertantur, quoniam differentiale $d n$ ad nullum commune differentiale $d n$ reducere licet, eadem conditio postulat, ut hujus $\cos n$ potestates in cosinus angulorum multiplicorum resolvantur id quod ope non lemmatis, $\cos a \cdot \cos b = \frac{1}{2} \cos(a+b) + \frac{1}{2} \cos(a-b)$ facile praestatur, reperietur enim

$$\begin{aligned} \cos n &= \cos n, \\ \cos n^2 &= \frac{1}{2} \cos 2n + \frac{1}{2}, \\ \cos n^3 &= \frac{1}{4} \cos 3n + \frac{1}{4} \cos n, \\ \cos n^4 &= \frac{1}{8} \cos 4n + \frac{1}{8} \cos 2n + \frac{1}{8}, \\ \cos n^5 &= \frac{1}{16} \cos 5n + \frac{5}{16} \cos 3n + \frac{1}{16} \cos n, \\ \cos n^6 &= \frac{1}{32} \cos 6n + \frac{6}{32} \cos 4n + \frac{15}{32} \cos 2n + \frac{15}{32}, \\ \cos n^7 &= \frac{1}{64} \cos 7n + \frac{7}{64} \cos 5n + \frac{21}{64} \cos 3n + \frac{35}{64} \cos n, \\ \cos n^8 &= \frac{1}{128} \cos 8n + \frac{8}{128} \cos 6n + \frac{28}{128} \cos 4n + \frac{35}{128} \cos 2n + \frac{35}{128}, \text{ \&c.} \end{aligned}$$

§. LXVII. Quodsi hi valores substituantur, obtinebitur $(1 - s \cos n)^{-\frac{1}{2}}$

$$\begin{aligned} 1 + \frac{1}{2} s \cos n + \frac{1}{4} s^2 \cos^2 n + \frac{1}{8} s^3 \cos^3 n + \frac{15}{128} s^4 \cos^4 n + \frac{1}{16} s^5 \cos^5 n + \frac{35}{512} s^6 \cos^6 n + \frac{1}{8} s^7 \cos^7 n + \frac{63}{2048} s^8 \cos^8 n + \dots \end{aligned}$$

Gij

Unde si ponamus $(1-s \cos u)^{-\frac{1}{2}} = P + Q s \cos u + R s^2 \cos^2 u + S s^3 \cos^3 u + T s^4 \cos^4 u + \dots$, hi coefficientes assumi ita desinentur ut sit:

$$\begin{aligned} P &= 1 + \frac{1}{4} s^2 + \frac{3}{64} s^4 + \frac{5}{2048} s^6 + \frac{157}{131072} s^8 + \dots \\ Q &= \frac{1}{2} (1 + \frac{5}{4} s^2 + \frac{5}{16} s^4 + \frac{57}{1024} s^6 + \frac{179}{131072} s^8 + \dots) \\ R &= \frac{3}{4} (s^2 + \frac{7}{8} s^4 + \frac{79}{8192} s^6 + \frac{79113}{1171712} s^8 + \dots) \\ S &= \frac{1}{16} (s^4 + \frac{9}{16} s^6 + \frac{9}{8192} s^8 + \dots) \\ T &= \frac{3}{4} (\frac{1}{8} s^4 + \frac{11}{16384} s^6 + \dots) \\ V &= \frac{1}{2} (\frac{1}{4} s^2 + \dots) \end{aligned}$$

§. LXVIII. Hinc igitur habebimus:

$\frac{1}{2} = \frac{1}{2} (P + Q s \cos u + R s^2 \cos^2 u + S s^3 \cos^3 u + T s^4 \cos^4 u + \dots)$ atque series pro $P, Q, R, S, \dots$, inventæ satis convergunt, ut hi valores per consueta methodos approximando erui queant. Sequenti modo autem in alias formas transfundi possunt, quæ aptiores videntur.

$$\begin{aligned} P &= 1 + \frac{3}{4} s^2 + \frac{3}{4} s^4 + \frac{3}{4} s^6 + \dots \\ Q &= \frac{1}{4} (1 + \frac{5}{4} s^2 + \frac{5}{4} s^4 + \frac{5}{4} s^6 + \dots) \\ R &= \frac{3}{4} (\frac{1}{2} + \frac{7}{8} s^2 + \frac{7}{8} s^4 + \frac{7}{8} s^6 + \dots) \\ S &= \frac{3}{4} (\frac{1}{8} + \frac{9}{16} s^2 + \frac{9}{16} s^4 + \dots) \\ T &= \frac{3}{4} (\frac{1}{16} + \frac{11}{16384} s^4 + \dots) \\ V &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{5}{4} s^2 + \frac{5}{4} s^4 + \dots) \\ X &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{5}{4} s^2 + \frac{5}{4} s^4 + \dots) \end{aligned}$$

§. LXIX. Nunc perspicuum est singulas has series in infinitum continuatas fieri geometricas, denominatore existente s ; quare ex $1 - s$ multiplicentur, multo magis convergentes reddentur. Hoc modo consequentur:

$$\begin{aligned} P(1-s) &= 1 - \frac{1}{4} s + \frac{1}{4} s^3 - \frac{1}{4} s^5 + \dots \\ Q(1-s) &= \frac{1}{4} (1 + \frac{5}{4} s + \frac{5}{4} s^3 + \dots) \\ R(1-s) &= \frac{3}{4} (\frac{1}{2} + \frac{7}{8} s + \frac{7}{8} s^3 + \dots) \\ S(1-s) &= \frac{3}{4} (\frac{1}{8} + \frac{9}{16} s + \frac{9}{16} s^3 + \dots) \\ T(1-s) &= \frac{3}{4} (\frac{1}{16} + \frac{11}{16384} s^4 + \dots) \\ V(1-s) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{5}{4} s + \frac{5}{4} s^3 + \dots) \\ X(1-s) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{5}{4} s + \frac{5}{4} s^3 + \dots) \\ Y(1-s) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{5}{4} s + \frac{5}{4} s^3 + \dots) \\ Z(1-s) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{5}{4} s + \frac{5}{4} s^3 + \dots) \end{aligned}$$

§. LXX. At vero non opus est ut singuli isti valores evolvanur, sufficit enim duos priores collegisse, ex quibus reliqui per sequentes formulas facile formari poterunt.

$$\begin{aligned} R &= \frac{4Q - 1.1.P}{s}; S = \frac{8R - 5Q}{3s}; \\ T &= \frac{1.5.S - 7R}{5s}; V = \frac{16T - 9S}{2s}; \dots \end{aligned}$$

Quin etiam ex prima derivari potest secunda, si integrationem in subsidium vocare velimus, est enim

$$Q = 2P - \int P s ds.$$

Sin autem quaeratur valor primæ seriei, dico eum per integrationem inveniri posse, sumendo s constantem, & introducendo variabilem ζ foreque:

$$P(1-s) = \int \frac{d\zeta}{\sqrt{1 - \frac{1}{2}\zeta + \frac{1}{4}\zeta^2}}$$

Si post integrationem ponatur $\zeta = s$, utrimque autem integrale ita capi sumo, ut evanescat positio $\zeta = 0$, quo casu

54 INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

quidem sic denominator $\int \frac{d\zeta}{\sqrt{\zeta}} (\frac{1-\zeta}{1+\zeta})^{\frac{1}{2}} = \sqrt{\frac{2}{\zeta}}$, denotante hic π peripheriam, cuius diameter = 1.

§. LXXI. Si ergo esset $s = 1$, quo calu hæc series minime convergeret, foret ob numeratorem nostræ expressionis integralis $= \int \frac{d\zeta}{\sqrt{\zeta}} = 2 \sqrt{\zeta} = 2 \sqrt{s} = 2$, prima series $P(1-s) = \frac{1}{\pi} \sqrt{\frac{2}{s}} = 0,9003162$, quæ summa per consuetas approximandi methodos non difficulter erueretur, unde patet ejus summam multo facilius obtineri si valor ipsius s uti semper evenit sit unitate minor. In genere autem erit

$$P(1-s) = \frac{1}{\pi} \int \frac{d\zeta}{\sqrt{\zeta}} \left(\frac{1-\zeta}{1+\zeta} \right)^{\frac{1}{2}}$$

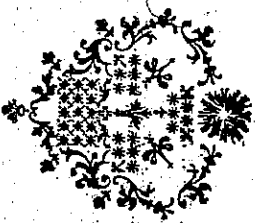
postea post integrationem $\zeta = s$: quæ expressio eo magis est notata digna, quod ejus veritas investiganti non tam cito occurrat. Interim tamen expediet quovis calu, quo valor ipsius s datur, aliquot terminis harum serie-rum adu addendis earum summas prope veras colligere, quod negotium eo promptius succedet quo minor fuerit numerus s . Hoc igitur modo inventis quantitatibus P, Q, R, S , &c. erit

$$\frac{1}{2} = \frac{1}{\pi} (P + Qs \cos \pi + Rss \cos 2\pi + S^3 \cos 3\pi + T^4 \cos 4\pi + \dots) \\ \text{brevitatis gratia autem posuimus:} \\ r = \sqrt{(xx + yy)}, \quad \& \quad s = \frac{x^2 + y^2}{r}$$

§. LXXII. Pro faciliori autem quantitarum P, Q, R, S , &c. computo conveniet seriem illarum coëfficientium infractiones decimales transformari, unde obtinebitur, subscriptis logarithmis

MOTUS PLANETARUM. 55

$P(1-s)$	$\frac{1}{2}Q(1-s)$	$\frac{1}{2}R(1-s)$	$\frac{1}{2}S(1-s)$
1, 000000	0,750000	0,468750	0,373437
0, 000000	9, 8750613	9, 0709413	9, 4368580
0, 062500, ss	0, 070313, ss	0, 14690, ss	0, 149336, ss
8, 7958800	8, 8470326	8, 1657913	8, 1747461
0, 014648, s ⁴	0, 025635, s ⁴	0, 072098, s ⁴	0, 095725, s ⁴
8, 1657913	8, 4088294	8, 8579220	8, 9662614
0, 006409, s ⁶	0, 013218, s ⁶	0, 044983, s ⁶	0, 061647, s ⁶
7, 8067694	8, 1211694	8, 6530468	8, 7969035
0, 003580, s ⁸	0, 008055, s ⁸	0, 034812, s ⁸	0, 048167, s ⁸
7, 5538665	7, 9060481	8, 4525557	8, 6548281
0, 002182, s ¹⁰	0, 005420, s ¹⁰	0, 010922, s ¹⁰	0, 024088, s ¹⁰
7, 3583457	7, 7340094	8, 3080408	8, 5352953
0, 001591, s ¹²	0, 003896, s ¹²	0, 015217, s ¹²	0, 026631, s ¹²
7, 1988962	7, 5905873	8, 1832473	8, 4533853
0, 001159, s ¹⁴	0, 002935, s ¹⁴	0, 011821, s ¹⁴	0, 021663, s ¹⁴
7, 0642480	7, 4671831	8, 0726496	8, 3733853
0, 000887, s ¹⁶	0, 002190, s ¹⁶	0, 008182, s ¹⁶	0, 016663, s ¹⁶
6, 9477098	7, 3528892		
0, 000700, s ¹⁸			
6, 8449800			

Handwritten notes or bleed-through from the reverse side of the page, including the word 'VINCIB' and other illegible characters.

SECTION V.

Evolutio formularum differentialium in series secundum sinus cosinusve angularum simpliciter progredientes.

§. LXXIII. QUONIAM defectus Analyticos necessitatem nobis imponit omnia integralia, quibus opus est, per series secundum sinus cosinusve angularum simpliciter progredientes exprimiendi, similem formam simplicis formulis differentialibus induci oportet. Cum igitur primum pro planeta perturbante sit $y = \frac{c}{1 - e \cos \pi}$, erit terminos qui quadratum excentricitatis e altiorisque potestates involvunt omitrendo:

$$y = c (1 + e \cos u); \quad \& \frac{1}{y} = \frac{c}{c} (1 - 2e \cos u).$$

Deinde cum sit $d\theta = du = \frac{ad\omega y^{ac}}{y^y}$, habebimus

$$d\theta = du = \frac{ad\omega}{y^y} (1 - 2e \cos u).$$

Quia enim hujus motus ratio tantum in perturbationes ingreditur non opus est has formulas accuratius evolvere.

§. LXXIV. Simili modo cum pro planeta perturbante sit $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$, erit:

$$\frac{x}{r} = \frac{p}{r} (1 + \frac{1}{2} q q - 2 q \cos v + \frac{1}{2} q q \cos 2v),$$

in qua nihil est neglectum. Hac igitur erit utendum, ubi non proprie quaestio circa perturbationes versatur, ex hac enim formula, etiamsi nulla contingeret perturbatio,

batio, motus planetæ regularis deduci deberet. Id quod evenit in definiendo motus veri $d\phi$, quod partem sequitur leges Keplerianas, partem vero minoris inaequalitatis perturbatur. Illo respectu verus ejus valor capi debebit, qui erit

$$d\phi = \frac{aV^a}{pV^p} d\omega (1 + \frac{1}{2} q q - 2 q \cos v + \frac{1}{2} q q \cos 2v).$$

Quatenus vero idem valor $d\phi$ ad solas perturbationes investigandas adhibetur, sufficet tam pro semiparametro P quam pro excentricitate q valores medios constantibus b & k usurpare, atque adeo quadratam ipsius k rejicere, ita ut pro hoc usu habeamus:

$$d\phi = \frac{aV^a}{bV^b} d\omega (1 - 2k \cos v).$$

§. LXXV. Quia formulæ $\frac{aV^a}{bV^b}$ & $\frac{aV^a}{cV^c}$ calculum maxime ingrediuntur ponamus breviteris gratia:

$$\frac{aV^a}{bV^b} = i, \quad \& \frac{aV^a}{cV^c} = m;$$

sique erit pro formulis perturbationes implicandis:

$$d\theta = du = m d\omega (1 - 2e \cos u), \quad \&$$

$$d\phi = i d\omega (1 - 2k \cos v).$$

Unde cum angulus $\phi - \theta$ non nisi in hoc negotio occurrat, quoniam posuimus $\phi - \theta = \eta$, & differentiale anguli η hinc ad differentiale $d\omega$ revocatur. Hæc enim

$$d\eta = (i - m) d\omega - 2ik d\omega \cos v + 2me d\omega \cos u,$$

ubi notandum est esse:

i : i ut motus medius planetæ perturbati ad motum medium Solis vel Terræ;

m : i ut motus medius planetæ perturbantis ad motum medium Solis vel Terræ.

Prix de 1756.

Quare si perturbaciones in motu terrae investigentur erit $i = 1$. Verum pro toto motu planetæ perturbati erit:

$$d\varphi = \frac{h}{v} \sqrt{h} id\omega (1 + \frac{1}{2} q q - 2 q \cos v + \frac{1}{2} q q \cos 2 v).$$

§. LXXXVI. Nunc agrediamur valorem $\frac{1}{2}$, qui quoniam tantum in perturbationibus inest, minores ejus particulas negligere licebit. Quia igitur pro eo posuimus $\sqrt{(x x + y y)} = r$, erit $\frac{1}{2} = (x x + y y)^{-\frac{1}{2}}$; $(b b (1 + 2 k \cos v) + c c (1 + 2 e \cos u))^{-\frac{1}{2}}$, ideoque

$$\frac{1}{r^3} = \frac{1}{(b b + c c)^{\frac{3}{2}}} \frac{3 b b k \cos v - 3 c c e \cos u}{(b b + c c)^{\frac{3}{2}}}.$$

Ponamus brevitate gratia $\sqrt{(b b + c c)} = f$, ut sit:

$$\frac{1}{r^3} = \frac{1}{f^3} \frac{3 b b k \cos v - 3 c c e \cos u}{f^3}.$$

Deinde cum eadem poluerimus $s = \frac{x^2 + y^2}{x + y}$; fiet per eandem positiones:

$$s = \frac{2 b c (1 + k \cos v) (1 + e \cos u)}{f f + 2 b b k \cos v + 2 c c e \cos u},$$

quæ expressio pari modo evoluta evadet:

$$s = \frac{2 b c}{f f} + \frac{2 b c (c c - b b) k \cos v}{f^3} - \frac{2 b c (c c - b b) e \cos u}{f^3}.$$

§. LXXXVII. Quo etiam hanc formulam commo- diorem reddamus, statuamus:

$$\frac{2 b c}{f f} = \mu \quad \& \quad \frac{c c - b b}{f f} = \nu, \quad \text{ut } \mu \mu + \nu \nu = 1; \text{ erit}$$

$$\frac{b b}{f f} = \frac{1 - \nu}{2} \quad \& \quad \frac{c c}{f f} = \frac{1 + \nu}{2}.$$

His autem valoribus intro-

$$\frac{1}{2} = \frac{1}{f} (1 - \frac{1}{2} (1 - \nu) k \cos v - \frac{1}{2} (1 + \nu) e \cos u), \quad \&$$

$$s = \mu + \nu \mu k \cos v - \nu \nu e \cos u = \mu (1 + \nu k \cos v - \nu e \cos u),$$

unde pro litteris $P, Q, R, \&c.$ fit

$$\begin{aligned} s^2 &= \mu^2 (1 + 2 \nu k \cos v - 2 \nu e \cos u); \\ s^3 &= \mu^3 (1 + 3 \nu k \cos v - 3 \nu e \cos u); \\ s^4 &= \mu^4 (1 + 4 \nu k \cos v - 4 \nu e \cos u); \\ s^5 &= \mu^5 (1 + 5 \nu k \cos v - 5 \nu e \cos u); \end{aligned}$$

&c.

tam vero porro:

$$\begin{aligned} 1 - s s &= \nu \nu - 2 \mu^2 \nu k \cos v + 2 \mu^2 \nu e \cos u, \text{ hincque} \\ \frac{1}{1 - s s} &= \frac{1}{\nu^2} + \frac{2 \mu^2 k \cos v}{\nu^2} - \frac{2 \mu^2 e \cos u}{\nu^2}. \end{aligned}$$

§. LXXXVIII. Si his valoribus adhibitis formulas §. LXXII evolutas ad calculum revocemus, & quantitates $P, Q, R, S, \&c.$ investigemus, ex sequenti modo expressæ reperientur:

$$\begin{aligned} \frac{r^2}{r^3} &= \frac{1}{f} (g + h k \cos v + l e \cos u); \\ \frac{g^2}{r^3} &= \frac{1}{f} (g' + h' k \cos v + l' e \cos u); \\ \frac{g^2}{r^3} &= \frac{1}{f} (g'' + h'' k \cos v + l'' e \cos u); \\ \frac{g^2}{r^3} &= \frac{1}{f} (g''' + h''' k \cos v + l''' e \cos u); \end{aligned}$$

&c.

quovis enim calu valores idonei pro $g, h, l, g', h', l', \&c.$ per metrum calculum numericum reperientur, quos ergo numeros tanquam cognitos spectare licebit. Hinc itaque elicimus $\frac{1}{f} = \frac{1}{f} X$

$$\left\{ \begin{aligned} +g &+ g' \cos v &+ g'' \cos 2 v &+ g''' \cos 3 v \\ +h k \cos v + \frac{1}{2} h' k \cos (v - \nu) + \frac{1}{2} h'' k \cos (2 v - \nu) + \frac{1}{2} h''' k \cos (3 v - \nu) \\ + \frac{1}{2} h'' k \cos (v + \nu) + \frac{1}{2} h' k \cos (2 v + \nu) + \frac{1}{2} h k \cos (3 v + \nu) \\ + l e \cos u + \frac{1}{2} l' e \cos (v - u) + \frac{1}{2} l'' e \cos (2 v - u) + \frac{1}{2} l''' e \cos (3 v - u), \\ + \frac{1}{2} l'' e \cos (v + u) + \frac{1}{2} l' e \cos (2 v + u) + \frac{1}{2} l e \cos (3 v + u), \end{aligned} \right. \quad \&c.$$

§. LXXXIX. Nunc paulatim ad valores litterarum $M \& N$ definiendos procedere possumus. Cuius enim

H ij

fit $M = \frac{y \sin^n}{x^2} - \frac{\sin^n}{yy}$, primo habebimus

$$\frac{y \sin^n}{x^2} = \frac{1}{e^2} (\sin. n - e \sin. (n-u) - e \sin. (n+u)).$$

Deinde ob $y \sin. n = c (\sin. n + \frac{1}{2} e \sin. (n-u) + \frac{1}{2} e \sin. (n+u))$,

$$\text{erit } \frac{y \sin^n}{x^2} = \frac{c}{x^2} X$$

$$\left. \begin{aligned} & + \frac{1}{2} g \sin. n & + \frac{1}{2} g' \sin. 2n & + \frac{1}{2} g'' \sin. 3n & + \frac{1}{2} g''' \sin. 4n \\ & + \frac{1}{2} g^2 \sin. (n-u) + \frac{1}{4} g^2 e \sin. (2n-u) - \frac{1}{2} g^2 \sin. n & - \frac{1}{2} g'' \sin. 2n \\ & + \frac{1}{2} g^2 e \sin. (n+u) + \frac{1}{4} g^2 e \sin. (2n+u) - \frac{1}{2} g^2 e \sin. (n-u) - \frac{1}{2} g'' e \sin. (2n-u) \\ & + \frac{1}{2} h k \sin. (n-u) + \frac{1}{4} h k \sin. (2n-u) - \frac{1}{2} g'' e \sin. (3n-u) + \frac{1}{4} g'' e \sin. (4n-u) \\ & + \frac{1}{2} h k \sin. (n+u) + \frac{1}{4} h k \sin. (2n+u) - \frac{1}{2} g'' e \sin. (n-u) - \frac{1}{2} g'' e \sin. (2n-u) \\ & + \frac{1}{2} l e \sin. (n-u) + \frac{1}{4} l e \sin. (2n-u) + \frac{1}{2} g'' e \sin. (3n+u) + \frac{1}{4} g'' e \sin. (4n+u) \\ & + \frac{1}{2} l e \sin. (n+u) + \frac{1}{4} l e \sin. (2n+u) & - \frac{1}{2} h^2 \sin. (3n-u) & + \frac{1}{4} h^2 \sin. (4n-u) \\ & & - \frac{1}{2} h^2 \sin. (n+u) & - \frac{1}{2} h^2 \sin. (2n+u) \\ & & + \frac{1}{2} h^2 \sin. (3n+u) & + \frac{1}{4} h^2 \sin. (4n+u) \\ & & - \frac{1}{4} h^2 e \sin. (n-u) & - \frac{1}{4} h^2 e \sin. (2n-u) \\ & & + \frac{1}{4} h^2 e \sin. (3n-u) & + \frac{1}{4} h^2 e \sin. (4n-u) \\ & & - \frac{1}{4} h^2 e \sin. (n+u) & - \frac{1}{4} h^2 e \sin. (2n+u) \\ & & + \frac{1}{4} h^2 e \sin. (3n+u) & + \frac{1}{4} h^2 e \sin. (4n+u) \end{aligned} \right\}$$

§ LXXX. Omittendis jam terminis, qui plurquam triplum anguli n involvunt colligemus valorem ipsius $M = + \frac{c}{x^2} X$

$$\left. \begin{aligned} & + (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. n + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. (n-u) + e (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. (2n-u) + \frac{1}{4} e (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. (3n-u) \\ & + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. (n+u) + e (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. (2n+u) + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \sin. (3n+u) \\ & + \frac{1}{2} e (l - \frac{1}{2} l^2) \sin. (n-u) + e (l - \frac{1}{2} l^2) \sin. (2n-u) + \frac{1}{4} e (l - \frac{1}{2} l^2) \sin. (3n-u) \\ & + \frac{1}{2} e (l - \frac{1}{2} l^2) \sin. (n+u) + e (l - \frac{1}{2} l^2) \sin. (2n+u) + \frac{1}{4} e (l - \frac{1}{2} l^2) \sin. (3n+u) \\ & + \frac{1}{2} (g^2 - g^2) \sin. 2n + \frac{1}{2} (g^2 - g^2) \sin. (n-u) + e (g^2 - g^2) \sin. (2n-u) + \frac{1}{4} e (g^2 - g^2) \sin. (3n-u) \\ & + \frac{1}{2} (g^2 - g^2) \sin. (n+u) + e (g^2 - g^2) \sin. (2n+u) + \frac{1}{4} e (g^2 - g^2) \sin. (3n+u) \\ & + \frac{1}{2} (h^2 - h^2) \sin. 3n + \frac{1}{2} (h^2 - h^2) \sin. (n-u) + e (h^2 - h^2) \sin. (2n-u) + \frac{1}{4} e (h^2 - h^2) \sin. (3n-u) \\ & + \frac{1}{2} (h^2 - h^2) \sin. (n+u) + e (h^2 - h^2) \sin. (2n+u) + \frac{1}{4} e (h^2 - h^2) \sin. (3n+u) \\ & + \frac{1}{2} (l^2 - l^2) \sin. n - e \sin. (n-u) - e \sin. (n+u). \end{aligned} \right\}$$

In qua expressione lex est manifesta, cujus ope plures termini, si quis laborem suscipere velit, formari possunt.

funt. Si quidem numerus $\mu = \frac{2bc}{b^2 + c^2}$ est valde parvus, quod evenit, si quantitates b & c multum a ratione equalitatis recedunt, vix ultra litteras g, h, l una virgula notatas progredi est opus; erit autem exactiores, propius ad equalitatem accedunt, tamen calculum vix ultra binas virgulas continuari est opus, quia per integrationem hæc series admodum redduntur convergentes. Ob eandem causam multo magis terminos per e, g, h, l affectos rejicere licuerat, præterquam quod eccentricitatem utramque e & k k valde parvam assumimus.

§ LXXXI. Deinde cum sit $N = \frac{x-y \cos. n}{x^2} + \frac{\cos. n}{yy}$ habebimus primo

$$\frac{\cos. n}{yy} = \frac{1}{e^2} (\cos. n - e \cos. (n-u) - e \cos. (n+u)),$$

porro vero, ob $x = b (1 + k \cos. v)$, &

$$y \cos. n = c (\cos. n + \frac{1}{2} e \cos. (n-u) + \frac{1}{2} e \cos. (n+u)),$$

erit valor ipsius $N = \frac{1}{x^2} (\cos. n - e \cos. (n-u) - e \cos. (n+u)).$

$$\left. \begin{aligned} & + \frac{b}{x^2} \left\{ \begin{aligned} & + k (g + h) \cos. v & + \frac{1}{2} k (g^2 + h^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} k (g^2 + h^2) \cos. (n+u) \\ & + l e \cos. n & + \frac{1}{2} l e \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} l e \cos. (n+u) \end{aligned} \right\} \\ & + \frac{b}{x^2} \left\{ \begin{aligned} & + g' \cos. n & + \frac{1}{2} g' \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} g' \cos. (n+u) \\ & + \frac{1}{2} k (g^2 + h^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} k (g^2 + h^2) \cos. (n+u) \\ & + \frac{1}{2} l e \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} l e \cos. (n+u) \end{aligned} \right\} \\ & + \frac{b}{x^2} \left\{ \begin{aligned} & + (g - \frac{1}{2} g^2) \cos. n & + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \cos. (n+u) \\ & + \frac{1}{2} k (h - \frac{1}{2} h^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} k (h - \frac{1}{2} h^2) \cos. (n+u) \\ & + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g^2) \cos. (n+u) \\ & + \frac{1}{2} e (h - \frac{1}{2} h^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} e (h - \frac{1}{2} h^2) \cos. (n+u) \\ & + \frac{1}{2} e (l + \frac{1}{2} l^2) \cos. (n-u) & + \frac{1}{2} e (l + \frac{1}{2} l^2) \cos. (n+u) \end{aligned} \right\} \end{aligned}$$

§ LXXXII. Eccentricitas planetæ perturbantis e hæc formulas imprimis tanopere reddidit prolissas, quæ si

evanescerent, hi valores commodius & succinctius ita exprimerentur

$$M = -\frac{1}{2} \sin n + \frac{c}{2} \left\{ \begin{array}{l} + (g - \frac{1}{2} g'') \sin n + \frac{1}{2} k (h - \frac{1}{2} h'') \\ + \frac{1}{2} (g' - g''') \sin 2n + \frac{1}{2} k (h' - h''') \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \sin (n+v) \\ \sin (n+v) \\ \sin (2n+v) \\ \sin (2n+v) \end{array} \right\}$$

Deinde vero est:

$$N = \frac{1}{2} \cos n + \frac{b}{2} \left\{ \begin{array}{l} + g \\ + g' \cos n \\ + g'' \cos 2n \end{array} \right\} + k (g + h) \cos v + \frac{1}{2} k (g' + h') \left\{ \begin{array}{l} \cos (n+v) \\ \cos (n+v) \\ \cos (2n+v) \end{array} \right\} + \frac{1}{2} k (g'' + h'') \left\{ \begin{array}{l} \cos (2n+v) \\ \cos (2n+v) \\ \cos (2n+v) \end{array} \right\}$$

Attendenti autem mox patebit hanc excentricitatem sine errore sensibili negligi posse, unde his potestis formulis utemur:

§. LXXXIII. His jam valoribus pro M & N inventis ipsa differentialia quibus perturbationes continentur ad formam desideratam reducere poterimus. Quod igitur primum ad variabilitatem semiparametri p accinet, quoniam invenimus $dP = -2\pi M a x d\omega \vee a p$ in hac expressione ob n minima loco p eius valorem medium b & loco x valorem b (1 + k cos v) scribere licebit, unde fit:

$$dP = -2\pi a b d\omega \cdot M(1 + k \cos v) \vee a b, \text{ seu } \frac{dP}{a^2} = -2\pi a \vee a b \cdot M(1 + k \cos v) d\omega.$$

Cum autem posuerimus $a \vee a = i b \vee b$, erit $\frac{dP}{a^2} = -2\pi i b b M d\omega (1 + k \cos v)$; hincque pro M valorem inventum substituendo

$$\frac{dP}{b} = + \frac{2\pi i b b}{c c} d\omega (\sin n + \frac{1}{2} k \sin (n-v) + \frac{1}{2} k \sin (n+v)) + \frac{2\pi i b b c}{f^3} d\omega \left\{ \begin{array}{l} + (g - \frac{1}{2} g'') \sin n + \frac{1}{2} k (g - \frac{1}{2} g'' + h - \frac{1}{2} h'') \\ + \frac{1}{2} (g' - g''') \sin 2n + \frac{1}{2} k (g' - g''' + h' - h''') \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \sin (n+v) \\ \sin (n+v) \\ \sin (2n+v) \\ \sin (2n+v) \end{array} \right\}$$

ubi ex denominatoribus factis est $\frac{b b}{c c} = \frac{m}{l} \sqrt{\frac{m}{l}} = \frac{l-1}{l+1}$ & $\frac{2 b c}{f f} = \mu$, hincque ob $\frac{b}{f} = \sqrt{\frac{l-1}{l+1}}$, erit $\frac{2 b b c}{f^3} = \mu \sqrt{\frac{l-1}{l+1}}$. Quare ex cognita ratione motuum medium habebitur

$$\mu = \frac{2 \sqrt{l-1} m}{\sqrt{l+1} + \sqrt{m+1}} \cdot \nu = \frac{\sqrt{l+1} - \sqrt{m+1}}{\sqrt{l+1} + \sqrt{m+1}}$$

§. LXXXIV. Pro variabilitate autem excentricitatis q, quia ea quoque est minima, in eius expressione ponamus idem $p = b$ & $q = k$, & quoniam terminos qui quadratum k k contineant, negligimus erit ob $a \vee a = i b \vee b$; $d q = n i b b d\omega (M^2 \cos v - \frac{1}{2} k + \frac{1}{2} k \cos 2v) + N \sin v$; unde pro M & N substitutis valoribus obtinebitur:

$$d q = \frac{-n i b b}{c c} d\omega \left(\frac{1}{2} \sin (n-v) + \frac{1}{2} \sin (n+v) - \frac{1}{2} k \sin n + \frac{1}{2} k \sin (n-2v) + \frac{1}{2} k \sin (n+2v) \right) + \frac{n i b^3}{f^3} d\omega \left\{ \begin{array}{l} + g \sin v \\ + \frac{1}{2} g' \sin (n+v) + \frac{1}{2} g'' \sin (2n+v) \\ - \frac{1}{2} g' \sin (n-v) - \frac{1}{2} g'' \sin (2n-v) \end{array} \right\} + \frac{1}{2} k (g + h) \sin 2v + \frac{1}{2} k (g' + h') \sin (n+2v) - \frac{1}{2} k (g' + h') \sin (n-2v) - \frac{1}{2} k (g'' + h'') \sin (2n-2v)$$